

 Kuntaliitto
Kommunförbundet

Hallitusohjelman kuntavaikutukset

Taloustorstai

13.6.2019

Timo Reina
@TimoReina

Yleisiä huomioita

- Strategisesta ohjelmasta palattu ilmiöpohjaisuuden kautta varsin runsassanaiseen hallitusohjelmaan, jossa paljon hyviä tavoitteita
- Kirjaukset ja eurot eivät kulje käsi kädessä – esim. kuntatalouden osalta tekstit lupaavia, mutta kustannusvaikutukset kysymysmerkkejä
- Selvitettäviä asioita on runsaasti, komiteatyöskentely tekee paluun
- Talous- ja työllisyyslinjausten uskottavuus ratkaisevaa
- Ohjelman toimeenpano ratkaisee paljon:
  - JTS- ja budjettiprosessit, 2020 budjettiriihi / työllisyystavoitteen toteuma
  - Puolivälitarkastelu
  - Ministerit ja strategiset ministeriryhmät
- Kolmikantaisen valmistelun rooli on suuri etenkin työllisyysasioissa – hallituksella ei näyttäisi olevan veto-oikeutta

Paljon hyvää...

- Lakisääteiset eurot palautuvat
  - kilpailukyky sopimuksen ja määräaikaisten indeksijäädytysten päättyessä kunnille palautuu noin miljardi euroa
  - uudet tehtävät ja veroperustemuutokset on luvattu kompensoida täysimääräisesti kuntien valtionosuuksia korottamalla tai poistamalla muita tehtäviä tai velvoitteita
- Työllisyyspalvelut ja kotouttaminen
  - työllisyyspalveluiden järjestäminen ja toteuttaminen voidaan sopimuksella antaa yhden tai useamman kunnan tehtäväksi kuntien kanssa tehtyjen sopimusten pohjalta
  - Kuntien ja kolmannen sektorin roolia kotouttamisessa vahvistetaan
- Liikenneinfran rahoitus
  - yleiseen tieverkkoon tulee vuosittainen 300 miljoonan euron tasokorotus, suurten investointien rahoitus?
- Maapolitiikka ja MAL-sopimukset
  - Kuntien kaavoitusmonopoli säilyy MRL-uudistuksessa
  - MAL-sopimuksia laajennetaan uusille seuduille ja kesto pitenee

... ja paljon uusia tehtäviä...

- oppivelvollisuuden pidennys
- perusterveydenhuollon hoitotakuu: hoitoon viikossa
- tuhat uutta lääkäriä
- vanhusten hoivan hoitajamitoitus
- maksuton ehkäisy
- subjektiivinen päivähoito
- päiväkotiryhmien pienentäminen

...mutta mihin hintaan?

- Valtiolla ei ole tarkkaa hintalappua uusille tehtäville
- Kustannuksia tulee erityisesti
  - sosiaali- ja terveyspalveluiden uudet tehtävät: esim. vanhusten hoivan hoitajamitoitus (200 milj.) , hoitotakuun kiristäminen (100 milj.) ja tuhat uutta lääkäriä
  - osaamiseen ja sivistykseen liittyvät tehtävät: esim. oppivelvollisuusiän nostaminen (183 milj.), lukiokoulutuksen yksikköhinnan nostaminen (18milj.) ja subjektiivinen varhaiskasvatus (17 milj.)
- Osassa tehtävistä kustannukset riippuvat toteutustavasta
- Tässä vaiheessa näyttää, että kuntien menot kasvavat pelkästään uusien HO-satsausten myötä noin 650–700 miljoonaa ja muut kasvupaineet päälle
- Kuntaliiton ensitietojen perusteella vajausta hallitusohjelman kustannusarvioihin verrattuna on noin 250 miljoonaa euroa.

Hallitusohjelman keskeisten kuntapäätösten kustannusarvioita

Toimenpiteen kustannusvaikutukset, milj. euroa	Antti Rinteen hallitusohjelma	Kuntaliitto alustavat arviot	Erotus	Lisähuomioita
Sosiaali- ja terveystalvet, yhteensä 270 milj. euroa				
Sitova hoivamitoitus 0,7:ään ympäri vuorokautisen hoivan yksikössä	70	200	-130	Haarukka 200-250 milj. euroa.
Peruspalveluiden saatavuus (hoitotakuun kiristäminen)	50	100	-50	Henkilöstön saatavuus saattaa aiheuttaa lisäkustannuksia
Kotihoidon ja omaishoidon resurssointi	45			Hallitusohjelmassa ei avata tätä linjausta.
Asiakasmaksulain uudistaminen	45			
Osaaminen ja sivistys, yhteensä 201,5 milj. euroa				
Oppivelvollisuuden pidennys 18-ikävuoteen ja maksuton toinen aste	107	183	-76	Kustannukset riippuvat toteutusmallista
Lukiokoulutuksen yksikköhinnan vahvistaminen	18			
Oppilas- ja opiskelijahuollon vahvistaminen, sitova mitoitus toisen asteen opiskelijahuollon palveluihin	29			Kustannukset riippuvat toteutustavasta
Subjektiiivinen varhaiskasvatusoikeus	17	Suuruusluokka oikea		
Ryhmäkokojen pienentäminen varhaiskasvatuksessa	16	Suuruusluokka oikea		
Harrastusmahdollisuus koululaisille	14,5			Tilastoja harrastustoiminnan rahoituksesta ei ole
Vahvistetaan suomi/ruotsi toisena kielenä (S2) -opetusta varhaiskasvatuksessa velvoittavaksi				Lapsimäärä vähäinen
YHTEENSÄ	470		-256	

Osa uusista menolisäyksistä kohdistuu kuntiin. Sen lisäksi edessä normaalit kehysvelvoitteet ja ikäsidonnaisista menoista aiheutuva ”tasapainottamismiljardi”

1. Kehyspäättös +989 milj. euroa

+1
mrd. €

Kilpailukyky sopimuksen ja määrä-aikaisten indeksijäädytysten päättyminen vuoteen 2019, valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus ja verotulomenetysten kompensaatiot.

2. Tasapainottamismiljardi

+1
mrd. €

Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta pysyy painelaskelman mukaan 1,2–1,7 mrd. euroa negatiivisena koko kehyskauden 2020–2023.

Tarvitaan tasapainottamistoimia sekä valtiolta että kunnilta, niin menojen hillinnän kuin tulopohjan vahvistamisen osalta.

3. Kuntien tehtäviä ja velvoitteita lisätään ja laajennetaan

+0,7
mrd. €

- Seitsemässä päivässä lääkäriin
- Tuhat uutta lääkäriä
- Vanhusten hoivan hoitajamitoitukseksi 0,7
- Oppivelvollisuuden pidennys 18 ikävuoteen + maksuttomuus
- Lastensuojelun vähimmäishenkilöstömitoitus
- Sitova mitoitus toisen asteen opiskelijahuoltoon
- Maksuton ehkäisy alle 25-vuotiaille
- Täysipäiväinen kokoaikainen subjektiivinen varhaiskasvatusoikeus
- Pienennetään yli 3-vuotiaiden ryhmäkokoja (1/7)

Hallitusohjelma julkaistiin 3.6.2019

Hallitusohjelman verolinjauksia

Kiinteistöverotus

- Kiinteistöverouudistuksen valmistelu jatkuu
- Alennetaan merituulivoimaloiden kiinteistöverotusta
- Vapautetaan luonnonsuojelulain nojalla suojellut alueet kiinteistöverosta
- Kiinteistöverotusta ei laajenneta maa- ja metsätalousmaahan

Kaivosverotus

- Siirretään kaivokset sähköveroluokkaan I ja poistetaan ne energiaveroleikkurin piiristä
- Selvitetään mahdollisuutta ottaa käyttöön erillinen kaivosvero

Energiaverotus

- Siirretään sähköveron veroluokkaan II kaukolämpöverkkoon lämpöä tuottavat lämpöpumput ja konesalit (datakeskus)
- Alennetaan verotukea yhdistetyssä sähkön- ja lämmöntuotannossa (CHP-laitos)

Veroperustemuutokset

- Kuntatalouteen vaikuttavat veroperustemuutokset kompensoidaan nettomääräisesti

Maakuntaverotus

- Mahdollisen maakuntaveron käyttöönotolla ei ole tarkoitus nostaa verotuksen tasoa.

Muita hallitusohjelman kuntalinjauksia

- Laaditaan kuntien tilanteesta kokonaisvaltainen tuoreimpiin tietoihin pohjautuva arviointi syksyllä 2019.
- Valtionosuusjärjestelmää tulee tarvittaessa kehittää niin, että se ottaa huomioon paremmin alueiden tarpeet ja erityispiirteet.
- Tuetaan kuntien yhteistoimintaa elinvoiman turvaamiseksi ja palveluiden järjestämiseksi.
- Kannustetaan kuntarakenteen vapaaehtoiseen tiivistämiseen taloudellisia esteitä poistamalla.
- Valmistellaan kunnallisen ja yksityisen sektorin eläkejärjestelmän yhdistäminen

Kiitos!

 Kuntaliitto
Kommunförbundet

Onnistuva Suomi tehdään lähellä

kuntaliitto.fi

PL 200, 00101 Helsinki
Kuntatalo, Toinen linja 14
00530 Helsinki

 Kuntaliitto
Kommunförbundet

Katsaus opetus- ja kulttuuritoimeen

Taloustorstai

13.6.2019

Päivi Väisänen-Haapanen
Päivi Väisänen-Haapa@HaapaPaivi

Koulutus ja osaaminen kokonaisuutena

Valtioneuvosto:
Hallitusohjelmaneuvoittelutulos
3.6.2019

31.12.2020 mennessä laaditaan **osaamisen ja oppimisen tiekartta** vuodelle 2030.

- Koulutus- ja osaamistason nostaminen
- Tasa-arvon vahvistaminen
- Oppimiserojen kaventaminen

Tehdään varhaiskasvatuksesta korkeakoulutukseen **kokonaisselvitys ja toimenpideohjelma ruotsinkielisen koulutuksen** erityispiirteistä, haasteista ja kehittämistarpeista.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmista velvoittavat.

Toteutetaan parlamentaarinen **jatkuvan oppimisen uudistus** kolmikantaisena yhteistyönä yhteistyössä koulutuksenjärjestäjien kanssa.

- Työelämälähtöisiä, monimuotoisia koulutuskokonaisuuksia.
- Laaditaan kansalliset osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen periaatteet.
- Luodaan kattavat elinikäisen ohjauksen palvelut, joilla tuetaan myös aikuiskoulutuksessa aliedustettujen ryhmien osallistumista.

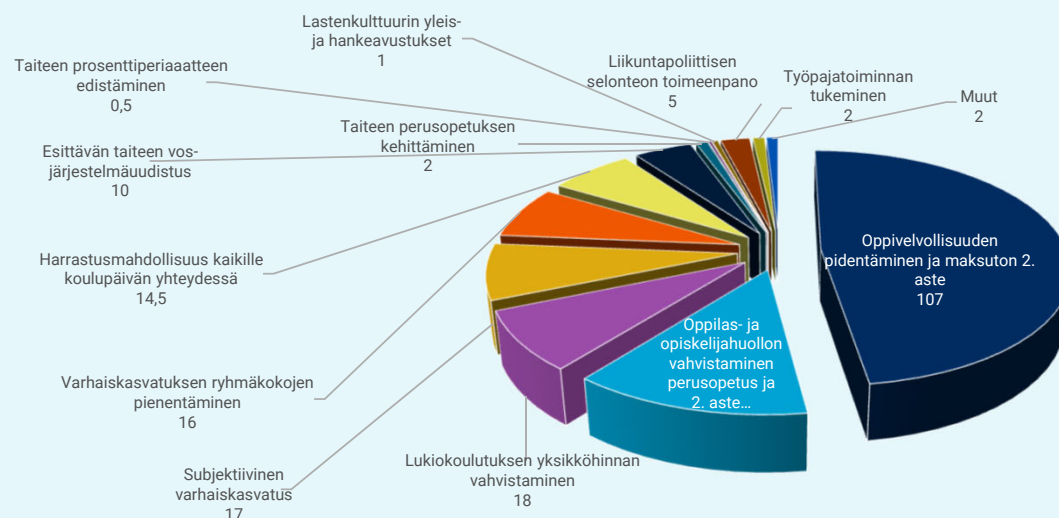
Kestävä kehitys, ilmastokasvatus, digitalisaatio, talous- ja työelämätaidot ja seksuaali- ja tasa-arvokasvatus läpi **teemoina eri koulutusasteilla**.

Rinteen hallitusohjelman neuvottelutulos 3.6.2019	M€ 2023
Oppivelvollisuuden pidentäminen ja maksuton 2. aste	107
Oppilas- ja opiskelijahuollon vahvistaminen perusopetus ja 2. aste	29
Lukiokoulutuksen yksikköhinnan vahvistaminen	18
Subjektiiivinen varhaiskasvatus	17
Varhaiskasvatuksen ryhmäkokojen pienentäminen	16
Harrastusmahdollisuus kaikille koulupäivän yhteydessä	14,5
Osaaminen, sivistyksen ja innovaatioiden Suomi	201,5
Esittävän taiteen vos-järjestelmäuudistus	10
Taiteen perusopetuksen kehittäminen	2
Taiteen prosenttiperiaatteen edistäminen	0,5
Lastenkulttuurin yleis- ja hankeavustukset	1
Liikuntapoliittisen selonteon toimeenpano	5
Työpajatoiminnan tukeminen	2
Muut	2
Kulttuuri-, liikunta ja nuorisoasiat	22,5

Hallitusohjelman neuvottelutulos 3.6.2019

Opetus ja kulttuuri lisäykset (M€)

2023 tasolla 224 M€

Lisäksi kertaluonteiset
Tulevaisuusinvestoinnit:

Osaaminen, sivistys ja innovaatioiden
Suomi 730 M€

sekä kulttuuri-, liikunta- ja nuorisoasiat
120 M€.

Taiteen perusopetuksen rahoituksen uudistaminen

Selvitys
julkistetaan
10.6.2019

- OKM:n selvityshenkilö professori Anniina Suominen
- Selvityksen I vaihe 31.3.2019 mennessä ja II vaihe 31.5.2019 mennessä.
- I vaihe https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/10b1cd04-ecb0-4591-8346-91f187747419/c707b2c0-b7e4-4df7-b548-4dfd2aa2cae3/RAPORTTI_20190401133438.pdf
  - VTAE 2020 opetustuntikohtaiseen valtionosuuteen lisätään 137000 tuntia, jako musiikin ja muiden taiteenalojen välillä poistetaan.
  - Valmistelu monivuotiseen rahoitusmalliin siirtymiseksi ja moninaisemman kriteeristön luomiseksi.
  - Selkeytetään järjestämislupaun liittyvää hakuprosessia ja ohjeistusta, tarkastellaan näiden kustannuksia.
  - Ns. 7 % linjauksesta 0-1 % linjaukseen. Vapautuvien tuntien uudelleen kohdentaminen: opetus alakohtaisesti vähäistä/oppilaitokset, joille ei ole voitu myöntää rahoitusta.
  - Linjataan uusien järjestämislupien myöntämiseen ja vos-järjestelmän piiriin pääsy minimitason asettamisella suhteessa järjestäjän kokonaistuntimäärään.
- Selvityksen II vaihe: koko rahoitusjärjestelmä, ml. Avustukset
  - Toiminnan arvioinnin kehittäminen, vst rahoituksen suhde, yksikköhinta, muuta?

2019 LUVUT!

Ks. oppilasmäärät OPH/OPPILASMÄÄRÄRAPORTTI <http://vos.uta.fi/rap/vos/v18/v05sm6s18.html>

Kiky
poistumassa

	Kerroin	Laskennall. peruste	Suorite	Syötä suoritemäärä	Valtionosuus- rahoitus	Vos-%
Perusopetus, vaikeimmin kehitysvammaiset	4,76	29889,94	oppilas	1	29 582	98,97 %
Perusopetus, muut pidenn. oppivelv. oppilaat	2,97	18649,82	oppilas	1	18 458	98,97 %
Lisäopetus	1,26	7912,04	oppilas	1	7 831	98,97 %
Sisäoppilaitoslisä	0,46	2888,52	oppilas	1	2 859	98,97 %
Koulukotikorotus	1,86	11679,68	oppilas	1	11 559	98,97 %
Ulkomailla järjestettävä perusopetus	1,23	7723,66	oppilas	1	7 644	98,97 %
Pidenn. oppivelv. 5-v esiopetus	1,41	8853,95	oppilas	1	8 763	98,97 %
Joustava perusopetus		3100	oppilas	1	3 100	100,00 %
Perusopetukseen valmistava opetus	0,186	1167,9684	läsnäolokuukausi	1	1 156	98,97 %
PerusopetusL 46 § aikuisten perusopetus,	0,046	288,8524	kurssi	1	286	98,97 %
paitsi yksittäisten oppiaineiden kurssit/kurssi		234,7	kurssi	1	232	98,97 %
Aamu- ja iltapäivätoiminta		26,00	ohjaustunti	1	15	57 %
Taiteen perusopetus		76,82	opetustunti	1	43	55,85 %
Kansalaisopisto		84,65	opetustunti	1	47	55,97 %
Kansanopistot		297,48	opiskelijaviikko*	1	167	56,16 %
Opintokeskukset		141,28	opetustunti	1	92	65 %
Kesäyliopistot		156,94	opetustunti	1	88	56,23 %
Liikunnan koulutuskeskukset, valtakunnalliset		88,20	opisk.vrk. sis. alv. 0%	1	57	64,42 %
Liikunnan koulutuskeskukset, alueelliset		16,60	opiskelijapäivä			
Museo		67543,00	henkilötyövuosi	1	24 564	36,37 %
Teatteri		52225,00	henkilötyövuosi	1	18 883	36,16 %
Orkesteri		49184,00	henkilötyövuosi	1	17 714	36,02 %
Liikuntatoimi		12,00	asukas 31.12.2017	1	4	29,70 %
Nuorisotyö		15,00	alle 29-v. asukas 31.12.2017	1	4	29,70 %
* pohja-arvo						

Talousarvio-
valmisteluun
apuväline
kuntaliitto.fi

<https://www.kuntaliitto.fi/asiantuntijapalvelut/opetus-ja-kulttuuri/opetus-ja-kulttuuritoimen-talous-ja-rahoitus/opetus-ja-kulttuuritoimen-valtionosuusrahoitus>

Sivistyksen suunta 2030.

Kuntaliiton sivistyspoliittinen ohjelma.

Ilmastonmuutos
Moninainen osallisuus ja uudistuva
päättöksenteko
Väestö ja alueellinen
erilaistuminen
Sivistyskunta mahdollistaa
Hyvinvointia jokaiselle
Jatkuva oppiminen
Voimavaroja tulevaisuuteen

Kunta- markkinat 2019

Keskiviikko 11.9.

- **Hyvinvoiva sivistyskunta - velvoitteiden ja rahoituksen tasapainoilua / Ett välmående bildningssamhälle**
klo 9.00 - 9.45 huone B 3.4, johtaja Terhi Päivärinta
- **Monimuotoinen lasten ja nuorten arki - miten se järjestetään fiksusti?**
klo 10.00 - 10.45, huone B 3.4, erityisasiantuntija Mari Sjöström ja erityisasiantuntija Mari Ahonen-Walker
- **Opetus- ja kulttuuritoimen talous**
klo 10.30-10.50, huone A 3.23 erityisasiantuntija Päivi Väisänen-Haapanen
- **Onko ryhmässä liikaa lapsia - puhetta varhaiskasvatuksen mitoituksista**
klo 12.00 - 12.45 huone B 3.4, kehittämispäällikkö Jarkko Lahtinen
- **Kuntien yhteistoiminta ja mahdollisuudet kulttuuripalvelujen järjestämisessä**
klo 12.00 - 12.45 huone B 3.3, erityisasiantuntija Johanna Selkee
- **Toisen asteen tutkinto kaikille –kunnatko hoitavat?**
klo 12.00 - 13.30 huone A 3.23, johtaja Terhi Päivärinta, erityisasiantuntija Kyösti Värri, erityisasiantuntija Maarit Kallio-Savela
- **Tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta oppimiseen - Vuoden 2019 Cygnaeus-palkinnon luovutus**
klo 13.00 - 13.45 huone B 3.4, projektipäällikkö Irmeli Myllymäki ja johtaja Jorma Kauppinen (OPH)
- **Kunnallinen nuorisotyö nyt ja tulevaisuudessa**
klo 13.00 - 13.45 huone B 3.3, erityisasiantuntija Mari Ahonen-Walker
- **Yhteistyöllä onnistuneet lasten ja perheiden palvelut**
klo 14.30 - 15.15 huone B 3.6, projektipäällikkö Irmeli Myllymäki
- **Opettajankoulutus uudistuu yhteistyössä koulutuksen järjestäjien kanssa**
klo 15.00 - 15.45 huone B 3.4, erityisasiantuntija Kyösti Värri

Kunta- markkinat 2019

Torstai 12.9.

- **Muutos on pysyvä tila - varhaiskasvatuksessakin**
klo 9.00 - 9.45 huone B 3.4 , kehittämispäällikkö Jarkko Lahtinen
  - **Ajankohtaista lukiokoulutuksesta/Aktuellt inom gymnasieutbildningen**
klo 10.00 - 10.45 huone B 3.4, erityisasiantuntija Kyösti Värri ja sakkunnig Karin Lassenius
  - **Osaamisen kehittäminen työllisyyden ja kotouttamisen edistämässä**
klo 11.00 - 11.45 huone B 3.8, erityisasiantuntija Maarit Kallio- Savela, kehittämispäällikkö Erja Lindberg, Eu-asiain päällikkö Erja Horttanainen, erityisasiantuntija Anu Wikman-Immonen
- Lisää liikettä - liikkumattomuuden torjunta käytännössä**
klo 11.00 -11.45 huone B 3.3, erityisasiantuntija Mari Ahonen-Walker
- **Opetuksen digitaaliset ratkaisut – mitä menossa ja mitä tulossa?**
klo 14.00 -14.45 huone B 3.4, erityisasiantuntija Mari Sjöström

Hyvää kesää!

Päivi Väisänen-Haapanen

0503718273

paivi.vaisanen-haapanen@kuntaliitto.fi

Päivi Väisänen-Haapa@HaapaPaivi

 Kuntaliitto
Kommunförbundet

Onnistuva Suomi tehdään lähellä

kuntaliitto.fi

PL 200, 00101 Helsinki
Kuntatalo, Toinen linja 14
00530 Helsinki

Näin käytät Kuntaliiton veroennustekehikkoa!

Taloustorstai

13.6.2019

Benjamin Strandberg
@bestrandb

Koko maan veroennustekehikko

<https://www.kuntaliitto.fi/asiantuntijapalvelut/talous/verotus/verotulojen-ennustaminen-verotulojen-ennustekehikko>

- Kuntaliiton yhteistyössä valtiovarainministeriön ja Verohallinnon kanssa laatima ennuste koko maan kuntien verotulojen kehityksestä
- Koko maan veroennustekehikko on kaikkien saatavilla Excel tai PDF-tiedostona
- Työkirja sisältää 6 taulukkoa:
  - **A.1.1 –taulukko:** kunnallisveron ansiotulot sekä niistä tehtävät vähennykset
  - **A.1.2 -taulukko** kunnallisveron vähennykset, maksuunpantava vero sekä muun muassa verotettavat tulot/asukas
  - **A.2 - taulukko** sisältää ennakoiden kokonaiskertymät koko maassa sekä tilitykset kunnille
  - **B.1&2. -taulukko** yhteisöveron maksuunpantava vero sekä tilitykset
  - **C.1&2 -taulukko** kiinteistöveron veropohjan ja maksettava vero sekä tilitykset
  - **S.1. -taulukko** sisältää yhteenvedon kuntien verotuloista ja tiedot ovat siis haettu A.1.1, A.1.2, B.1&2 sekä C.1&2 -taulukkoista. Taulukossa myös Kuluttajahintaindeksit sekä peruspalvelujen hintaindeksit

Kuntakohtainen veroennustekehikko

- Kuntakohtainen veroennustekehikko on laadittu koko maan ennusteen pohjalta (ei jokaisen päivityksen yhteydessä)
- Veroennustamisen **työkalu** joka pohjautuu koko maan ennusteeseen joka päivitetään noin 3-5 kertaa vuodessa, mutta ainakin:
  - Toukokuu: kuntakohtaisen tulokehitystilastoon perustuvat tiedot
  - Syyskuu: Verohallinnon ensimmäiset kuntakohtaiset ennakkotiedot kuluvan verovuoden veroista
  - Lokakuu: Lopullisen verotuksen tiedot
- Sisältää arvion kaikkien verolajien maksuunpantavista ja tilitettävistä veroista sekä verotulojen tasauksesta. Sisältää myös väestöennusteeseen pohjautuvan trendilaskelman kunnan väestöstä

Taulukko muutosten vaikutusten tarkistamiseksi (Vert -taulukko)

- Sisältää kehikon alkuperäiset "muokkaamattomat" luvut
- Kaikkien verolajien maksuunpantavat ja tilitettävät verot
- Muokkauksen vaikutukset näkyvät punaisella

VEROVUOSI / TILIVUOSI	2016	2017*	2018**	2019**	2020**
KUNNALLISVERO					
MAKSETTAVA VERO	Kehikon alkuperäiset muokkaamattomat tiedot				
Muokattu	Muokausten jälkeiset tiedot				
Ero	Alkuperäisten ja muokattujen tietojen erotus				
TILITYKSET YHTEENSÄ	Kehikon alkuperäiset muokkaamattomat tiedot				
Muokattu	Muokausten jälkeiset tiedot				
Ero	Alkuperäisten ja muokattujen tietojen erotus				
VEROT YHTEENSÄ	2016	2017*	2018**	2019**	2020**
MAKSETTAVA VERO	Kehikon alkuperäiset muokkaamattomat tiedot				
Muokattu	Muokausten jälkeiset tiedot				
Ero	Alkuperäisten ja muokattujen tietojen erotus				
TILITYKSET YHTEENSÄ	Kehikon alkuperäiset muokkaamattomat tiedot				
Muokattu	Muokausten jälkeiset tiedot				
Ero	Alkuperäisten ja muokattujen tietojen erotus				
VALTIONOSUUKSIEN TASAI	2016	2017*	2018**	2019**	2020**
TASAUS	Kehikon alkuperäiset muokkaamattomat tiedot				
Muokattu	Muokausten jälkeiset tiedot				
Ero	Alkuperäisten ja muokattujen tietojen erotus				

A.1 –välilehti: Kunnan väestötiedot

VÄESTÖ ikäryhmittäin, vuoden lopuss	2016	2017	2018	2019**	2020**	2021**
0 - 24 vuotiaat	Toteutunut tieto per 31.12			Johdettu TK:n väestöennusteesta (30.10.2015)		
Muutos %						
25 - 64 vuotiaat	Toteutunut tieto per 31.12			Johdettu TK:n väestöennusteesta (30.10.2015)		
Muutos %						
+ 65 vuotiaat	Toteutunut tieto per 31.12			Johdettu TK:n väestöennusteesta (30.10.2015)		
Muutos %						
Asukasluku yht. vuoden alussa	Toteutunut tieto per 31.12			= Edellisten summa		
Muutos %						

Käytetään arvioidessa
palkkatulojen kehitystä
kunnassa

Käytetään arvioidessa
eläketulojen kehitystä
kunnassa

Käytetään kunnallisveron jako-
osuus laskennassa

Ikäryhmien muutokset ja niiden vaikutukset ansiotuloihin kehikossa

- Palkkatulojen muutos kuntakohtaisessa kehikossa johdetaan työnikäisen väestön muutoksesta (25-64 –vuotiaat) – suhteessa koko maan kehitykseen ilman ikäryhmän vaikutusta
- Sama koskee yli 65 –vuotiaita ja kunnan eläketuloja

VÄESTÖ ikäryhmittäin, vuoden lopuss	2016	2017	2018	2019**	2020**	2021**
25 - 64 vuotiaat	Toteutunut tieto per 31.12		Johdettu TK:n väestöennusteesta (30.10.2015)			
Muutos %						
+ 65 vuotiaat	Toteutunut tieto per 31.12		Johdettu TK:n väestöennusteesta (30.10.2015)			
Muutos %						
Asukasluku yht. vuoden alussa	Toteutunut tieto per 31.12		= Edellisten summa			
Muutos %						
ANSIOTULOT	2016	2017	2018**	2019**	2020**	2021**
Palkatulot	Tiedot	Tiedot				
Muutos %	poimittu	poimittu	muutos % = koko maan muutos% + 25-64-vuotiaiden lukumäärän muutos%			
Eläketulot	vuoden	vuoden				
Muutos %	2016	2017	muutos % = koko maan muutos% + yli 65-vuotiaiden lukumäärän muutos%			

Ansiotulot verohallinnon tilastotietokannassa

http://vero2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/Vero/Vero_Henkiloasiakkaiden_tuloverot_lopulliset_Tulot/011_tulot.px/?rxid=71d3c8ed-6690-420b-8fa4-a9ed7a8ba8b0

- Kuntakohtaiset ansiotulot löytyvät tilastotietokannan kansioista 01.Tulot → 1.2. Tulot tulonsaajaryhmittäin ja alueittain

- Alla kehikon erät ja Tilastotietokannan kansioden numerot josta ne koostuvat:
  - Palkkatulot: 4.1
  - Eläketulot: 4.2.1
  - Työttömyysturva: 4.2.2
  - Muut sosiaaliturvaetuudet: 4.2.3 + 4.2.4 + 4.2.5 + 4.2.6 + 4.2.7 + 4.2.8 + 4.2.9 + 4.2.10
  - Maa- ja metsätalous: 4.3 + 4.5 + 4.6
  - Elinkeinotoiminta + muut: 4 - edelliset erät yhteensä

Kunnallisveron ansiotulot - toukokuu 2019

ANSIOTULOT	2016	2017	2018**	2019**	2020**	2021**
Palkatulot	Tiedot	Tiedot				
Muutos %	poimittu	poimittu	muutos % = koko maan muutos% + 25-64-vuotiaiden lukumäärän muutos%			
Eläketulot	vuoden	vuoden				
Muutos %	2016	2017	muutos % = koko maan muutos% + yli 65-vuotiaiden lukumäärän muutos%			
Työttömyysturva	Verohalli-	Verohalli-				
Muutos %	nnon	nnon	muutos % = koko maan muutos% sekä kunnan oma toteumatieto ym.			
Muut sos.turvaetuudet	Vero-	Vero-				
Muutos %	tilastosta	tilastosta	muutos % = koko maan muutos% sekä kunnan oma toteumatieto ym.			
Maa- ja metsätalous						
Muutos %			muutos % = koko maan muutos% sekä kunnan oma toteumatieto ym.			
Elinkeinotoim. + muut						
Muutos %			muutos % = koko maan muutos% sekä kunnan oma toteumatieto ym.			
ANSIOTULOT YHTEENSÄ			= Edellisten summa			
Muutos %						

Kunnallisveron ansiotulot – kesäkuu 2019

ANSIOTULOT		2016	2017	2018**	2019**	2020**	2021**
Palkatulot	Tiedot	Tiedot					
Muutos %	poimittu	poimittu		muutos % = koko maan muutos% + 25-64-vuotiaiden lukumäärän muutos%			
Eläketulot	vuoden	vuoden					
Muutos %	2016	2017		muutos % = koko maan muutos% + yli 65-vuotiaiden lukumäärän muutos%			
Työttömyysturva	Verohalli-	Verohalli-					
Muutos %	nnon	nnon		muutos % = koko maan muutos% sekä kunnan oma toteumatieto ym.			
Muut sos.turvaetuudet	Vero-	Vero-					
Muutos %	tilastosta	tilastosta		muutos % = koko maan muutos% sekä kunnan oma toteumatieto ym.			
Maa- ja metsätalous							
Muutos %				muutos % = koko maan muutos% sekä kunnan oma toteumatieto ym.			
Elinkeinotoim. + muut							
Muutos %				muutos % = koko maan muutos% sekä kunnan oma toteumatieto ym.			
ANSIOTULOT YHTEENSÄ				= Edellisten summa			
Muutos %							

Vähennykset Verohallinnon tilastotietokannassa

http://vero2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/Vero/Vero_Henkiloasiakkaiden_tuloverot_lopulliset_Vahennykset/021_vahennykset.px/?rxid=71d3c8ed-6690-420b-8fa4-a9ed7a8ba8b0

- Kuntakohtaiset vähennykset löytyvät tilastotietokannan kansioista 02.Vähennykset → 2.2. Vähennykset tulonsaajaryhmittäin ja alueittain.
- Maksuunpantava vero löytyy Verotilaston kansioista 03. Verot ja maksut → 3.2 Verot ja maksut tulonsaajaryhmittäin ja alueittain → Erä: 1.2.1 Kunnallisvero kunnille
  - Palkansaajan vakuutusmaksut: 5.1 + 5.2 + 5.3 + 5.4
  - Vähennetyt matkakustannukset: 4.2
  - Muut tulonhankkimisvähennykset: 4.1 + 4.3 + 4.4 + 4.5
  - Eläketulovähennys: 7.2
  - Ansiotulovähennys: 7.6
  - Perusvähennys: 7.7
  - Muut vähennykset: 4 - edelliset erät yhteensä

11

Vero tulon perusteella (laskennallinen vero) ja maksuunpantava kunnallisvero

MAKSETTAVA KUNNALLISVERO						
VEROTETTAVA TULO	2016	2017	2018**	2019**	2020**	2021**
Ansiotulot - vähennykset	+					
Tuloveroprosentti	Kunnan tuloveroprosentti			Muokattava tuloveroprosentti		
VERO (Tulon perust.)						
Työtulovähennys	Arvio					
Vähennykset verosta	Verotilasto vero- vuodelta 2016	Verotilasto vero- vuodelta 2017	arvo: esitänetty koko maan suhteessa muuttuva sarja			
Vähenn. verosta yhteensä			Työtulovähennys + Vähennykset verosta			
MAKSUUNPANTAVA VERO			VERO (tulon perusteella) - Vähennykset verosta yhteensä			
Muutos %						

- Työtulovähennys: 14.1.2.
- Muut vähennykset verosta: 1.2.1 (Kunnallisvero kunnille) – kaikki edelliset erät yhteensä

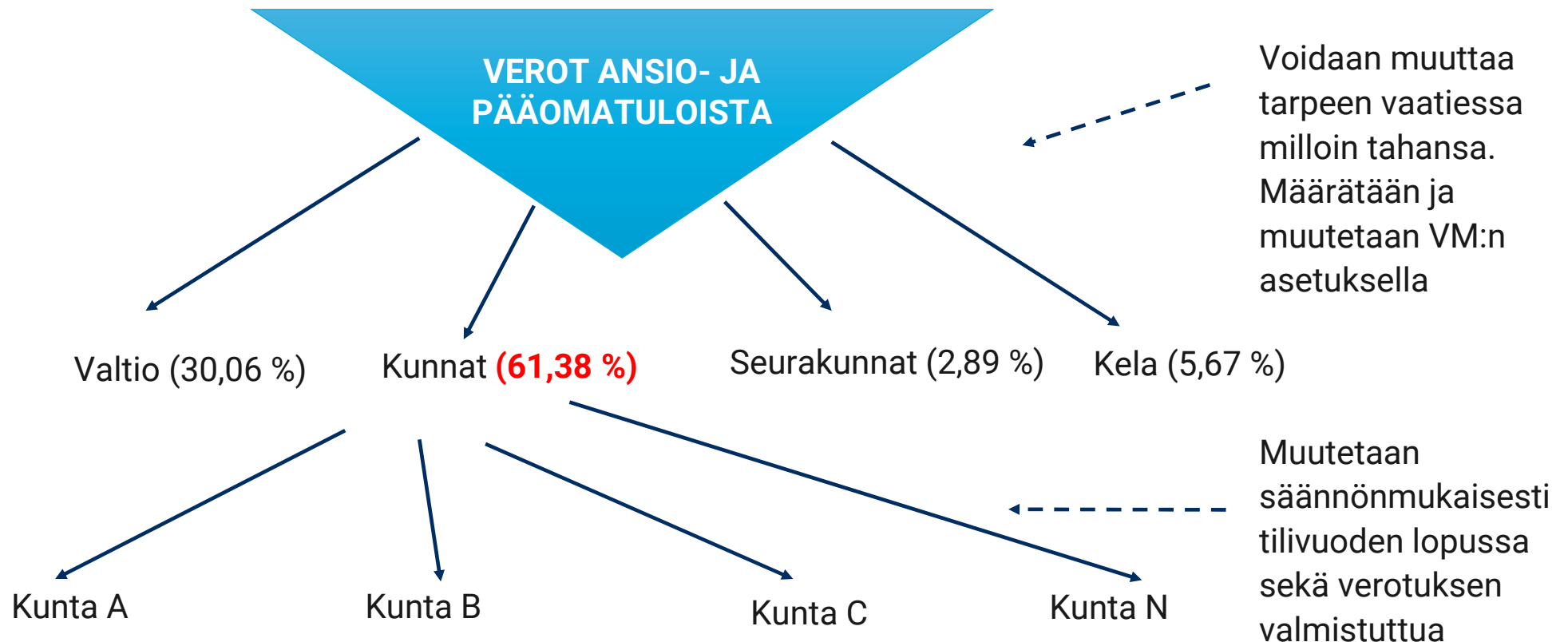
VH:n ennakkotieto

Miten maksuunpantavat kunnallisverot näkyvät kunnan kassassa?

- Kuntien kassaan (tilille) kertyy kuukausittain kunnallisveroja eri verovuosilta, pääosin talousarvio vuoden ennakonpidätyksiä ja täydennysmaksuja
- Edelliseltä verovuodelta kertyy pääosin jäännösveroja ja veronsaajilta peritään henkilöasiakkaiden ennakonpalautukset
- Kertyneet (tilitetyt) verot jaetaan veronsaajille arvioiduilla osuuksilla, jotka oikaistaan verotuksen valmistuttua

Verontilitysjärjestelmä ja ennakonperinnän jako-osuudet verovuonna 2019

Yksittäisen kunnan verovuoden ennakkoperinnän jako-osuuksien laskentakaavat verovuodelle t

Vuoden t alusta alkaen

$$\frac{\text{As. luku}_{t-1}}{\text{As. luku}_{t-2}} * \text{Maksettava kv}_{t-2} * \frac{\text{Tvp}_t}{\text{Tvp}_{t-2}}$$

Σ Kaikkien kuntien vastaavasti laskettu määrä

Vuoden t lopussa tarkistettu
jako-osuus

$$\overset{1}{\frac{\text{As. luku}_{t-1}}{\text{As. luku}_{t-2}}} * \overset{2}{\text{Maksettava kv}_{t-1}} * \overset{3}{\frac{\text{Tvp}_t}{\text{Tvp}_{t-1}}}$$

Σ Kaikkien kuntien vastaavasti laskettu määrä

Selityksiä:

Asukasluku_t

= kunnan asukasluku vuoden t lopussa

Maksettava kv_t

= maksettava kunnallisvero verovuodelta t

Tvp_t

= kunnan tuloveroprosentti vuonna t

Kuntakohtaisen jako-osuuden laskentaa kehikossa

JAKO-OSUUSLASKENTA	2015	2016	2017	2018	2019**	2020**	2021**	2022**
Maksuunpantava kunnallisvero (arvio)	VERO (tulon perusteella) - Vähennykset verosta yhteensä (A.1 -välilehti)							
<i>Asukaskerroin</i>	Ed. vuoden lopun asukasluku / verovuosi -2 vuoden lopun asukasluku							
<i>Veroprosenttikerroin, alkuv.</i>	<i>ta -vuoden vero -% / ta -1 vero -%</i>							
<i>Veroprosenttikerroin, loppuv.</i>	<i>ta vuoden vero % / ta -2 vero -%</i>							
<i>Kunnan muok. kunnallisvero, alkuv.</i>	mpkv * alkuvuoden vero % -kerroin * asukaskerroin							
<i>Kunnan muok. kunnallisvero, loppuv.</i>	mpkv * loppuvuoden vero % -kerroin * asukaskerroin							
<i>Koko maan muok. kunnallisvero, alkuv.</i>	Kaikkien kuntien muokatut kunnallisverot yhteensä							
<i>Koko maan muok. kunnallisvero, loppuv.</i>	Kaikkien kuntien muokatut kunnallisverot yhteensä							
Kunnan j-osuus v.vuoden alussa	Verohallinnon tieto				= Kaava 1) katso alla			
Tarkistettu j-os. vuoden lopussa					= Kaava 2) katso alla			
Kaava 1) = Kunnan alkuvuoden muokattu kunnallisvero / Koko maan alkuvuoden muokattu kunnallisvero								
Kaava 2) = Kunnan loppuvuoden muokattu kunnallisvero / Koko maan alkuvuoden muokattu kunnallisvero								

Käytetään kehikon tilitysarvioissa

Kunnallisveron Ta –vuoden tilitykset

KUNNALLISVERON TILITYKSET						
TILIVUOSI	2017	2018	2019**	2020**	2021**	2022**
TA-VUODEN ENNAKOT						
Koko maan kertymä, milj. €	Toteutunut		APOT -arvio			
Kuntaryhmän jako-osuus			61,38 %			
TA-vuonna tilitetään						
Tilitys kunnille TA-vuodelta, milj.€			Kuntaliiton koko maan ennuste			
Kunnan jako-osuus vuoden alussa	JakoOsuus -välilehdestä (sininen ennuste)					
Kunnan jako-osuus vuoden lopussa	JakoOsuus -välilehdestä (sininen ennuste - käytetään tilitysarvioissa)					
Kunnan osuus tilityksistä	Toteutunut		= koko maan ennuste * loppuvuoden jako-osuus			
Muutos %						
Osuus maksuunpanosta %	Tulisi olla noin 92-93 % kyseisen verovuoden maksuunpantavasta verosta					

Ta -vuoden tilitykset tulisi olla n. 92,5 - 93,5 % kyseisen vuoden maksuunpantavasta verosta

Maksuunpanotilityksen arviointi

MAKSUUNPANOTILITYS, arvio	2015	2016	2017	2018	2019**	2020**	2021**	2022**
Verovuodelta tilitetty ennakkoja koko maassa MP-tilitykseen mennessä	Verohallinnon tieto				= arvio Kuntaliiton ennusteesta			
Maksuunpanotilityskerroin								
Kunnan osuus maksuunpanotilityksessä	= kunnalle maksettava vero taulusta A.1 rivi 59							
Kunnalle tilitetty ennakkoa	Toteutunut			Arvio				
Maksuunpanotilitys	= Kunnalle maksettava * maksuunpanotilityskerroin							
Kunnalle tilitetty ennakkoa	= taulusta A2 (TA-vuoden ennakot + Ed. vuoden ennakot seuraavana vuonna)							
Maksuunpanotilitys	= Kunnan osuus maksuunpanotilityksessä - Kunnalle tilitetty ennakkoa							

Verovuoden 2018 maksuunpanotilitys – vastaava luku löytyy A.2 – välilehdessä kalenterivuonna 2019 edellisen vuoden tilityksissä (rivi 19)

Vanhempien verovuosien tilityksiä

TILITYKSET EDELLISELTÄ VUODELTA	2017	2018	2019**	2020**	2021**	2022**
Kuntaryhmän ennakot, milj.€	Toteutunut		Kuntaliiton koko maan ennuste			
Kunnan jako-osuus	JakoOsuus -välilehdestä t-1 (sininen ennuste)					
Ennakot (tammi-lokakuu)	Toteutunut		Kuntaryhmän kertymäarvio * kunnan jako-osuus			
Maksuunpanotilitys, ennakonpalaut.			Arvio JakoOsuus -välilehdestä			
Verotuslain muk. tilitykset, (marraskuu-)			Arvio johdettu koko maan ennusteesta			
Tilitykset ed. vuodelta yhteensä			= Edellisten summa			
TILITYKSET VUODELTA t-2	2017	2018	2019**	2020**	2021**	2022**
Kuntaryhmän tilitykset, milj.€	Toteutunut		Kuntaliiton koko maan ennuste			
Lisäkannot + muut tilitykset			Kuntaryhmän kertymäarvio * kunnan jako-osuus t-2			
TILITYKSET AIK. VUOSILTA	2017	2018	2019**	2020**	2021**	2022**
Muut tilitykset, v t-3->	Toteutunut		Arvio johdettu koko maan ennusteesta			
TILITYKSET YHTEENSÄ			= KAIKKI EDELLISET YHTEENSÄ			
Muutos %						

Maksuunpantava yhteisövero kehikossa

MAKSETTAVA YHTEISÖVERO								
VEROVUOSI	2016		2017	2018**	2019**	2020**	2021**	2022*
VEROTETTAVA TULO	Toteutunut		Kuntaliiton / VM:n ennuste (koko maa)					
Yhteisöveroprosentti	Sovellettu				Muokattava yhteisövero %			
MAKSUUNPANTAVA VERO	Toteutunut		VEROTETTAVA TULO * yhteisöveroprosentti					
Kuntaryhmän osuus	0,3092	0,3034	0,3135	0,3130	0,3133	0,3133	0,3133	
Kuntien osuus, milj.€	Toteutunut		= Maksuunpantava vero * Kuntaryhmän osuus					
Kunnan jako-osuus	(t-3 + t-2) / 2	(t-3 + t-2) / 2	(t-3 + t-2) / 2	(t-3 + t-2) / 2	(t-3 + t-2) / 2	(t-3 + t-2) / 2	(t-3 + t-2) / 2	
KUNNAN OSUUS YHT.VEROSTA	Toteutunut		Kuntaryhmän osuus * kunnan jako-osuus					

Ei ennusteita kunnan jako-osuuteen verovuosille 2020 - 2022

Tilitettävä yhteisövero kehikossa

YHTEISÖVERON TILITYKSET							
TILIVUOSI	2015	2016	2017	2018	2019**	2020**	2021**
Verovuodelta 2018							
kunnalle tilitetään	Koko maan kertymäärvio * kunnan jako-osuus kyseiseltä verovuodelta						
muokkauksen vaikutus	Muokkausten vaikutus kunnan kertymäärvioon						
Verovuodelta 2019							
kunnalle tilitetään	Koko maan kertymäärvio * kunnan jako-osuus kyseiseltä verovuodelta						
muokkauksen vaikutus	Muokkausten vaikutus kunnan kertymäärvioon						
Verovuodelta 2020							
kunnalle tilitetään	Koko maan kertymäärvio * kunnan jako-osuus kyseiseltä verovuodelta						
muokkauksen vaikutus	Muokkausten vaikutus kunnan kertymäärvioon						
Verovuodelta 2021							
kunnalle tilitetään	Koko maan kertymäärvio * kunnan jako-osuus kyseiseltä verovuodelta						
muokkauksen vaikutus	Muokkausten vaikutus kunnan kertymäärvioon						
Verovuodelta 2022							
kunnalle tilitetään	Koko maan kertymäärvio * kunnan jako-osuus kyseiseltä verovuodelta						
muokkauksen vaikutus	Muokkausten vaikutus kunnan kertymäärvioon						
TILITYKSET YHTEENSÄ	Toteutunut				= EDELLISTEN SUMMA		
Muutos %							

Kiinteistövero- prosenttien vaihteluvälit kiinteistö- tyypeittäin verovuonna 2019

- **Kiinteistöveron tuotto 2018:** 1,81 mrd.€, 8,1 % kuntien verotuloista
Määräytyminen: $\text{verotusarvo}_{t-1} * \text{veroprosentti}_t$
Maapohja verotetaan yleisen prosentin mukaan

Kiinteistötyyppi	Veroprosentin vaihteluväli
Yleinen kiinteistöveroprosentti	0,93 - 2,00
Vakituinen asuinrakennus	0,41 - 0,90
Muut asuinrakennukset	0,93 - 2,00
Voimalaitokset	0,50 - 3,10
Yleishyödylliset yhteisöt	0,00 - 1,35
Rakentamaton rakennuspaikka	2,00 - 6,00

Kiinteistöveron veropohja, maksettava vero sekä tilitykset kehikossa

KIINTEISTÖVERON VEROPOHJA JA MAKSETTAVA VERO							
VEROTUSARVOT ja %	2015	2016	2017	2018	2019**	2020**	2021**
Yleisen kiint.v-% alaiset							
maapohja	Verohallinnon tieto						
rakennukset	Verohallinnon tieto						
Vero %	Verohallinnon tieto						
VERO	= Verotusarvo * vero %						
Vak. asuinrakennukset	Verohallinnon tieto						
Vero %	Verohallinnon tieto						
VERO	= Verotusarvo * vero %						
Muut asuinrakennukset	Verohallinnon tieto						
Vero %	Verohallinnon tieto						
VERO	= Verotusarvo * vero %						
Voimalaitokset	Verohallinnon tieto						
Vero %	Verohallinnon tieto						
VERO	= Verotusarvo * vero %						
Yhdistystalot	Verohallinnon tieto						
Vero %	Verohallinnon tieto						
VERO	= Verotusarvo * vero %						
Rakentamaton rak.paikka	Verohallinnon tieto						
Vero %	Verohallinnon tieto						
VERO	= Verotusarvo * vero %						
Verotusarvot yhteensä	= edellisten summa						
Muutos %							
MAKSUUNP. KIINT.VERO	= edellisten summa						
Muutos %							

Kaikkien verolajien yhteenveto (S -taulukko)

Yhteenveto						
TILIVUOSI	2016	2017	2018	2019**	2020**	2021**
Verolaji						
Kunnallisvero	Toteutunut			Kertymäennuste (A2 -välilehti)		
Muutos %						
Osuus yhteisöveron tuot.	Toteutunut			Kertymäennuste (B1ja2 -välilehti)		
Muutos %						
Kiinteistövero	Toteutunut			Kertymäennuste (C1ja2 -välilehti)		
Muutos %						
VEROTULOSSI KIRJATTAVA	Toteutunut			= EDELLISTEN SUMMA		
Muutos %						

Kiitos mielenkiinnosta!

Benjamin Strandberg

+358 50 594 0603

benjamin.strandberg@kuntaliitto.fi

[@bestrandb](#)

 Kuntaliitto
Kommunförbundet

kuntaliitto.fi

PL 200, 00101 Helsinki
Kuntatalo, Toinen linja 14
00530 Helsinki

Oppilastöiden myynnin arvonlisäverokohtelu

Taloustorstai

13.6.2019

Pekka Montell
@MontellPekka

Oppilastöiden myynnin arvonlisäverokohtelu

- Koulutuspalvelun yhteydessä luovutettavat oppilastyöt
  - Parturityöt, oppilasravintola, autonhuolto, hieronta yms.
- AVL 39 § 2 mom ja arvonlisäverodirektiivi
- EUT C-699/15, Brockenhurst College
- KHO 2018:115 ja uusi Koulutuspalveluiden alv-ohje
- Verotuskäytännön ja oikeustilan arviointia

Asiaan liittyvä lainsäädäntö

- Arvonlisäverodirektiivi 132 artikla 1 kohta i alakohta
  - Jäsenvaltioiden on vapautettava verosta ”lasten ja nuorten opetus, koulu- ja yliopisto-opetus, ammattikoulutus ja ammatillinen uudelleen koulutus **sekä niihin suoraan liittyvien palvelujen suoritukset ja tavaroiden luovutukset**, joita suorittavat näitä tehtäviä saaneet julkisoikeudelliset laitokset tai muut laitokset, joilla kyseisen jäsenvaltion mukaan on vastaavia päämääriä”
- Arvonlisäverodirektiivin 133 artikla: mm. kilpailuvääristymät
- Arvonlisäverodirektiivin 134 artikla
  - Verovapautta ei sovelleta jos
    - a) kyseiset liiketoimet eivät ole välttämättömiä vapautettujen liiketoimien suoritukselle;
    - b) jos kyseisten liiketoimien pääasiallinen tarkoitus on lisätulojen hankkiminen yhteisölle tällaisilla liiketoimilla, jotka kilpailevat suoraan arvonlisäveron alaisten kaupallisten yritysten harjoittaman toiminnan kanssa
- Arvonlisäverolaki 1 ja 39 § (ja HE 88/1993)

Euroopan Unionin Tuomioistuimen tuomio C-699/15: Brockenhurst College

- Brittiläinen valitustuomioistuin pyytänyt EUT:lta ratkaisun: millä edellytyksillä oppilastyön luovuttaminen on verotonta koulutukseen läheisesti liittyvänä palveluna
- Oppilaitos tarjoaa koulutusohjelmia ravintola- ja hotellialalla sekä esittävien taiteiden alalla
- Oppilaitos ylläpitää opiskelijoiden ohjaajiensa valvonnassa hoitamaa ravintolaa työssäoppimistarkoituksessa ja järjestää teatteriesityksiä ulkopuolisille
- Yleisö opiskelijoiden ystäviä ja perheenjäseniä (erillinen tietokanta)
- Toteutetaan vain jos näytös varattu täyteen

Euroopan Unionin Tuomioistuimen tuomio C-699/15: Brockenhurst College

- EUT: verottomuuden edellytyksenä
  1. Koulutuksen antaja suorittaa sekä pääasiallisen opetuspalvelun, että tähän palveluun läheisesti liittyvän palvelujen suorituksen
  2. Palvelut ovat välttämättömiä opiskelijoiden koulutuksen kannalta
  3. Palveluiden myynnin pääasiallisena tarkoituksena ei ole lisätulojen hankkiminen koulutuksen antajalle sellaisilla liiketoimilla, jotka kilpailevat suoraan arvonlisäverollisten kaupallisten yritysten harjoittaman toiminnan kanssa
- Tuomioistuin otti poikkeuksellisen laajasti kantaa näyttökysymyksiin
- Mainittuja palveluja voitiin suorittaa verotta

Korkeimman Hallinto-oikeuden vuosikirjapäätös

KHO:2018:115

- A Oy toimi yksityisenä urheiluhierojakouluna > OKM:n järjestämislupa
- Oppilaat suorittivat maksullisia hierojapalveluja valvonnan alla vain opintojaksojen aikana
- A Oy: palveluiden myynti vapautettava verosta osana yhtiön koulutustoimintaa
- Nettohinta 27 €/h vs. markkinoiden 45 €/h, tuotoilla katetaan oppilashieronasta aiheutuvia lisäkuluja
- KHO:
  - AVL 39 § 2 mom ei sovellu
  - C-699/15 > 3 ehtoa
  - Hierontapalvelujen luovutus verotonta osana verotonta koulutuspalvelua

Verohallinnon ohje Koulutustoiminnan arvonlisäverotus (29.3.2019)

- EUT C-699/15 Brockenhurst College
- KHO 2018:115
- Oppilastöiden myynti voi olla välttämätöntä vain, jos se tuotetaan opintojaksojen yhteydessä ja opiskelijoiden voimin
- Oppilastyöt kilpailevat yleensä markkinoilla myytävien tavaroiden ja palveluiden kanssa
- Kilpailuvääristymä? > Kokonaisarviointi
  - Toiminnan jatkuvaluonteisuus ja laajuus
  - Kohdistuuko toiminta rajoittamattomaan joukkoon
  - Hinnoittelu, tuottojen käyttötarkoitus, liikevaihto
- Esimerkit

Verotuskäytännön ja oikeustilan arviointia

- Se, että oppilastöiden luovuttamisen pääasiallisena tarkoituksena on oppilaiden koulutus, sulkee sinällään pois lisätulojen hankinnan päätarkoituksena (KHO)
- Liiketoiminnan tunnusmerkit
  - Ansiotarkoituksessa tapahtuvaa
  - Jatkuvaa
  - Ulospäin suuntautunutta
  - Itsenäistä
  - Sisältää tavanomaisen yrittäjäriskin
- Kuinka on tulkittava vaatimusta asiakaskunnan rajoittamattomuudesta, toiminnan jatkuvuudesta ja hinnoittelun tasosta?
- Pysyvän liikepaikan merkitys

Kiitos mielenkiinnosta!

Pekka Montell

+358 440 851738

pekka.montell@kuntaliitto.fi

@MontellPekka

 Kuntaliitto
Kommunförbundet

Onnistuva Suomi tehdään lähellä

kuntaliitto.fi

PL 200, 00101 Helsinki
Kuntatalo, Toinen linja 14
00530 Helsinki

Valtionosuudet

Taloustorstai

13.6.2019

Sanna Lehtonen
@lehtonenKL

Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus vaikeassa taloudellisessa tilanteessa oleville kunnille haussa nyt!

10

milj. €

Harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta myönnetään ensisijaisesti niille kunnille, joissa taloudellisten vaikeutuksien syyt ovat **poikkeuksellisia** ja **tilapäisiä**. Avustusta myönnettäessä otetaan huomioon myös **paikalliset erityisolosuhteet**. Korotuksen myöntämisen ehtona on, että kunta on hyväksynyt talouden **tasapainotussuunnitelman**.

Hae nyt!

16.5. – 30.8.2019

Hakemus
VM:ään, kopio
hakemuksesta
Kuntaliittoon

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M
1													
2	Ennakollinen laskelma kunnan valtionosuudesta ja kotikuntakorvauksista vuonna 2020												
3	Lähde: KL / SL 8.5.2019												
4		A		B	C	D		E		F	G	H	
5	Kunta	Asukas-		Kunnan	siitä:	Muut opetus-		Valtion-					
6		luku		perus-	Verotuloihin	ja kulttuuri-		osuudet			MUUTOS		
7				palvelujen	perustuva	toimen		yhteensä			2019 --> 2020		
8				valtionosuus	valtionosuuden	valtionosuudet							
9					tasaus								
10													
11											prosenttia	€/asukas	
12													
13	Kaikki									962	11,9 %	181	
14													
15	5 Alajärvi									414	6,1 %	217	
16	9 Alavies									262	8,0 %	275	
17	10 Alavus									214	6,9 %	225	
18	16 Asikkala									079	9,9 %	220	
19	18 Askola	4 958	8 341 034	1 524 454	-272 292			8 068 742		713 968	9,7 %	144	
20	19 Aura	3 984	7 047 371	1 904 799	-647 579			6 399 792		581 442	10,0 %	146	
21	20 Akaa	16 611	34 939 713	8 631 057	-2 609 429			32 330 284		2 559 863	8,6 %	154	
22	46 Enonkoski	1 405	5 749 139	1 176 414	-342 720			5 406 419		221 164	4,3 %	157	
23	47 Enontekiö	1 852	9 141 749	1 622 543	-2 607			9 139 142		419 769	4,8 %	227	
24	49 Espoo	283 632	122 278 833	-169 930 049	-17 515 597			104 763 236		57 541 326	121,9 %	203	
25	50 Eura	11 748	26 584 890	4 733 144	-1 189 616			25 395 274		2 676 634	11,8 %	228	
26	51 Eurajoki	9 454	11 473 820	-3 369 399	-998 197			10 475 623		-232 734	-2,2 %	-25	
27	52 Evijärvi	2 473	9 326 310	2 214 523	161 584			9 487 894		802 063	9,2 %	324	
28	61 Forssa	17 028	43 489 058	9 020 241	843 754			44 332 812		4 074 234	10,1 %	239	
29	69 Haapajärvi	7 147	24 255 531	6 788 498	497 885			24 753 416		1 720 615	7,5 %	241	
30	71 Haapavesi	6 854	25 247 414	7 205 797	117 744			25 365 158		1 107 045	4,6 %	162	

Ensimmäiset kuntakohtaiset
valtionosuuslaskelmat vuodelle 2020
julkaistu Kuntaliiton netissä 8.5.2019!

Talous

Huima lisäys tulossa kuntien valtionosuuksiin – lähes miljardi euroa lisää

Lähes miljardi euroa lisää valtionosuuksia kunnille lupaa Kuntaliiton ensimmäiset ennakkolaskelmat vuoden 2020 valtionosuuksista. (Kuva: Pixabay)

8.5.2019 klo 10:56

Kuntaliiton ennakkolaskelmien mukaan kuntien valtionosuudet kasvavat ensi vuonna lähes miljardilla eurolla. Voimassa olevaan lainsäädäntöön perustuvat laskelmat osoittavat 994 miljoonan euron lisäystä kuluneen vuoden tasoon verrattuna.

KANTA-HÄME • HÄMEENLINNA

Miljardipotti luvassa valtiolta kunnille ensi vuonna – Hämeenlinna saamassa 14,5 miljoonaa euroa lisää

Uutiset lisäämään jäitä hattuun.

yle Uutiset Areena Urheilu Valikko

UUTISET Tuoreimmat Urheilu Sää Kotimaa Ulkomaat Talous Poliitiikka Kulttuuri Kolumnit

Tampere saamassa valtiolta ensi vuonna yli 34 miljoonaa enemmän rahaa

Valtionosuudet ovat nousemassa koko maassa.

Kuntatalous 13.5.2019 klo 12:58

Kuva: Kirsi Matson-Mäkelä / Yle

Kuntien valtionosuuksiin tulossa ennätysnousu – Kuntaliitossa sätitään hallitusta: "Jos tätä sanotaan historian suurimmaksi nousuksi, niin..."

Hallitusohjelma
julkaistiin 3.6.2019

Valtionosuus- nostoja hallitus- ohjelmasta

Tärkeää ja odotettua!

- "Väliaikaiset **valtionosuusleikkaukset** kunnille päättyvät vuonna 2020."
- "Kuntien tehtäviä ja velvoitteita vähentävät, lisäävät tai laajentavat toimenpiteet sekä kuntatalouteen vaikuttavat veroperustemuutokset **kompensoidaan nettomääräisesti.**"

Mikä vaikutus valtionapuihin?

- "Kannustetaan kuntarakenteen vapaaehtoiseen tiivistämiseen **taloudellisia esteitä poistamalla.**"
- "Tunnistetaan erityisesti **metropolialue ja suuret kaupungit** koko maan kannalta strategisesti merkittävänä kasvun ja kestävän kehityksen alueina."
- "Aluepolitiikan tavoitteena on alueiden välisen ja kuntien sisäisen **eriytymisen vähentäminen.**"

Vaikeaa muuttaa euroiksi

- "Kuntien tehtävät rahoitetaan kestävästi kuntien omilla verotuloilla sekä **oikeudenmukaisella ja riittävällä** valtion tuella."
- "Sitoudutaan **perusopetuksen pitkäjänteiseen kehittämiseen ja rahoitukseen** sekä opetus-suunnitelman toimeenpanoon."
- "Valtionosuusjärjestelmää tulee tarvittaessa kehittää niin, että se ottaa huomioon paremmin **alueiden tarpeet ja erityispiirteet.**"

Tärppi!

- "Suomeen laaditaan valtioneuvosto-tasoinen **lainsäädännön jälkiarviointi-järjestelmä**, jonka valmistelu aloitetaan mahdollisimman pian."

*Hus, hajaantukaa,
täällä ei ole mitään
nähtävää!*

**Valtionosuuslaskelmiin
ei uutta päivitettävää
12.6.2019**

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M
1													
2	Ennakollinen laskelma kunnan valtionosuudesta ja kotikuntakorvauksista vuonna 2020												
3	Lähde: KL / SL 8.5.2019												
4		A		B	C	D		E		F	G	H	
5	Kunta	Asukas-		Kunnan	siitä:	Muut opetus-		Valtion-					
6		luku		perus-	Verotuloihin	ja kulttuuri-		osuudet					
7				palvelujen	perustuva	toimen		yhteensä					
8				valtionosuus	valtionosuuden	valtionosuudet							
9					tasaus								
10													
11		31.12.2018		2020	2020	2019		2020		euroa	prosenttia	€/asukas	
12													
13	Kaikki kunnat	5 488 130		9 454 623 382	784 270 851	-77 828 627		9 376 794 755		994 172 962	11,9 %	181	
14													
15	5 Alajärvi	9 700		35 396 301	9 891 067	1 151 537		36 547 838		2 102 414	6,1 %	217	
16	9 Alavieska	2 573		10 022 982	2 838 620	-528 738		9 494 244		707 262	8,0 %	275	
17	10 Alavus	11 544		40 926 794	11 821 126	-614 545		40 312 249		2 598 214	6,9 %	225	
18	16 Asikkala	8 149		20 309 678	4 694 573	-415 361		19 894 317		1 794 079	9,9 %	220	
19	18 Askola	4 958		8 341 034	1 524 454	-272 292		8 068 742		713 968	9,7 %	144	
20	19 Aura	3 984		7 047 371	1 904 799	-647 579		6 399 792		581 442	10,0 %	146	
21	20 Akaa	16 611		34 939 713	8 631 057	-2 609 429		32 330 284		2 559 863	8,6 %	154	
22	46 Enonkoski	1 405		5 749 139	1 176 414	-342 720		5 406 419		221 164	4,3 %	157	
23	47 Enontekiö	1 852		9 141 749	1 622 543	-2 607		9 139 142		419 769	4,8 %	227	
24	49 Espoo	283 632		122 278 833	-169 930 049	-17 515 597		104 763 236		57 541 326	121,9 %	203	
25	50 Eura	11 748		26 584 890	4 733 144	-1 189 616		25 395 274		2 676 634	11,8 %	228	
26	51 Eurajoki	9 454		11 473 820	-3 369 399	-998 197		10 475 623		-232 734	-2,2 %	-25	
27	52 Evijärvi	2 473		9 326 310	2 214 523	161 584		9 487 894		802 063	9,2 %	324	
28	61 Forssa	17 028		43 489 058	9 020 241	843 754		44 332 812		4 074 234	10,1 %	239	
29	69 Haapajärvi	7 147		24 255 531	6 788 498	497 885		24 753 416		1 720 615	7,5 %	241	
30	71 Haapavesi	6 854		25 247 414	7 205 797	117 744		25 365 158		1 107 045	4,6 %	162	

Peruspalvelujen valtionosuus (VM) kasvaa **+989 miljoonaa euroa vuonna 2020**

Lähde: Kuntatalous-
ohjelma vuosille
2020-2023
(4.4.2019).

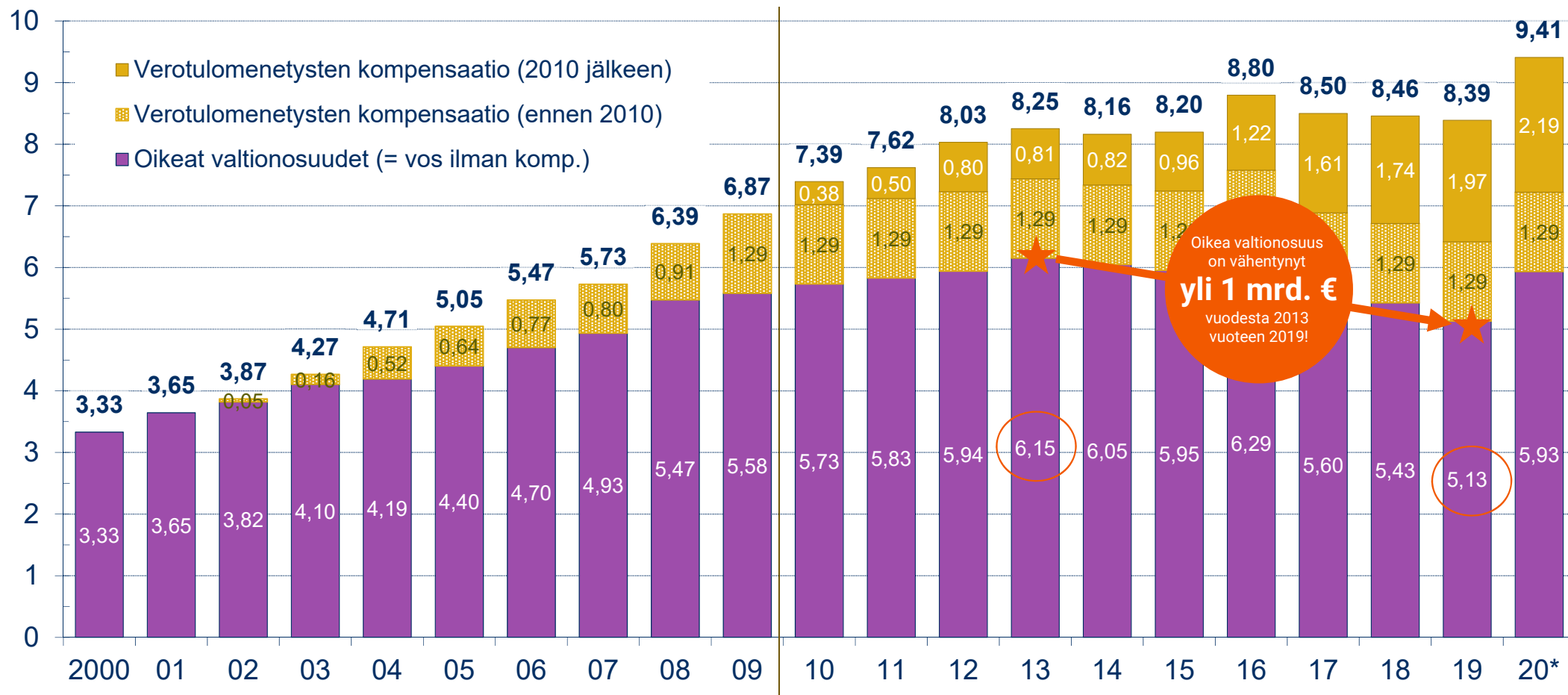
- Kuntien valtionavut ovat vuonna 2020 noin **11,5 mrd. euroa**.
- Peruspalvelujen valtionosuus on tästä 9,5 mrd. euroa, jossa on **lisäystä vuoteen 2019 verrattuna noin 1,0 mrd. euroa**.
- Kasvu johtuu
  - **Kilpailukyky sopimuksen** päättymisestä: **lomarahojen leikkaukseen** liittyvän valtionosuuden vähennyksen päättyä vuoteen 2019 (**+315 milj. €**)
  - kevään 2018 julkisen talouden suunnitelmassa päätetystä kilpailukyky sopimukseen liittyvästä **kompensaatiosta** (kaksinkertainen valtionosuusleikkaus) (**+237 milj. €**),
  - **indeksikorotuksesta** (määräaikainen laki indeksijäädytyksistä vuosina 2016-2019 päättyy) (**+187 milj. €**),
  - valtion ja kuntien välisestä **kustannustenjaon tarkistuksesta** (**+101 milj. €**) sekä
  - **verotulomenetysten kompensaatioiden** kasvusta (**+215 milj. €**).

Valtionosuusjärjestelmän kehystyöhön hallitusohjelma ei antanut apuja

- Ei perinteistä kirjausta järjestelmän uudistamisesta
  - ~~"Yksinkertainen, selkeä, läpinäkyvä, taloudellinen ja kannustava järjestelmä, joka ottaa kaikki asiat oikein huomioon ja on helppo laskea."~~
- *"Valtionosuusjärjestelmää tulee **tarvittaessa** kehittää niin, että se **ottaa huomioon paremmin alueiden tarpeet ja erityispiirteet.**"*
  - Mitä muita vaihtoehtoja olisi? Että järjestelmä ottaisi huomioon alueiden tarpeet ja erityispiirteet?
  - On itsestään selvää, että järjestelmää tulee koko ajan kehittää entistä paremmin kuntien väliset kustannuserojen syyt tunnistavaksi.
- *"Maakuntien rahoitus perustuu pääosin valtion rahoitukseen."*
  - **Suora vaikutus** kuntatalouteen siirtolaskennan kautta. Valtionosuus kattaa vain 1/4 sote-kustannuksista. Loppuosan 3/4 pitää tulla tulojen siirtona kunnista.
  - **Välillinen vaikutus** kuntien valtionosuusjärjestelmään.

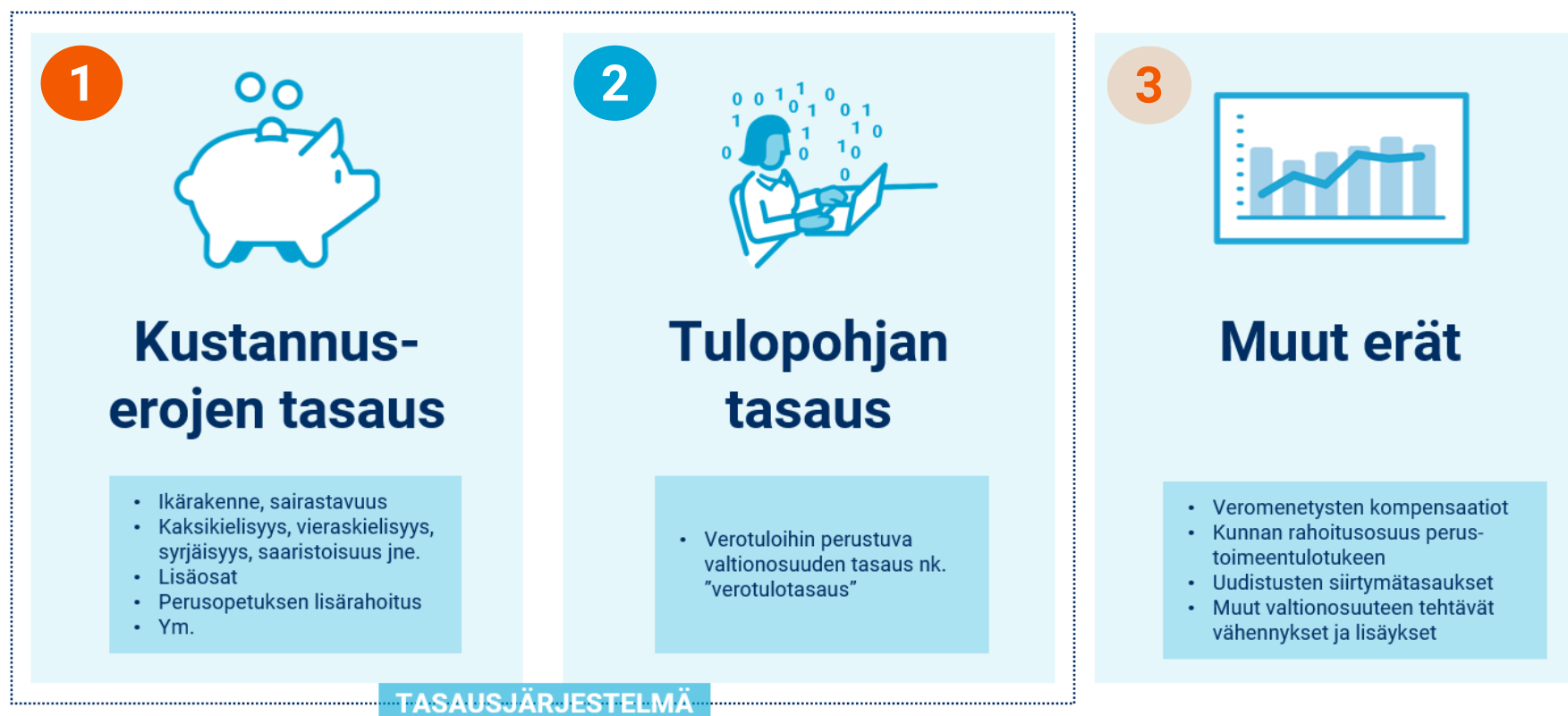
Kuntien valtionosuudet 2000-2019, mrd. €

Lähde: VM/KAO, OKM, Kuntaliitto

Valtionosuusjärjestelmän rakenne

Suomen kuntien valtionosuusjärjestelmä on rakenteeltaan **kolmiosainen**.

Kiitokset mielenkiinnosta!

Sanna Lehtonen

050-5759090

Sanna.Lehtonen@kuntaliitto.fi

@lehtonenKL

 Kuntaliitto
Kommunförbundet

kuntaliitto.fi

PL 200, 00101 Helsinki
Kuntatalo, Toinen linja 14
00530 Helsinki

Kirjanpidon eriyttämisvelvollisuus kilpailulaissa

Taloustorstai

13.6.2019

Pirkka-Petri Lebedeff

Kilpailuneutraliteettisääntelyn kehitys

- **Kilpailuneutraliteetin toteutumista turvaava lainsäädäntö tuli voimaan 1.9.2013 (kuntalaki ja kilpailulaki)**
- Kuntalakiin tuli säännökset kunnan **kilpailutilanteessa markkinoilla olevan toiminnan yhtiöittämisvelvollisuudesta, yhtiöittämisvelvollisuuden poikkeuksista sekä markkinaperusteisesta hinnoittelusta**
- Kuntalakiin **1.5.2015** lisättiin kunnan toiminta **markkinoilla koskeva 15 luku**, mihin uusina säännöksinä lisättiin mm. **lainan taikka takauksen tai muun vakuuden antamista**, kunnan omistaman **kiinteistön luovutuksen ja vuokrasopimuksen markkinaehtoisuuden määrittelyä**, palveluvelvoitetta ja kilpailulain soveltamista koskevat säännökset
- **Kilpailulakiin** tuli 1.9.2013 uusi **kilpailuneutraliteettia koskeva 4 a luku**, joka pitää sisällään mm. säännökset KKV:n toimivallasta puuttua kilpailuneutraliteetti-häiriöihin, soveltamisalan poikkeuksista ja keinoista, joilla havaittuihin häiriöihin voidaan puuttua.
- **Kilpailulain** kilpailuneutraliteettisäännöksiin **uusi säännös kirjanpidon eriyttämisestä. Säännös tulee voimaan 1.1.2020**
- Kilpailuneutraliteettia koskeva sääntely antaa **KKV:lle laajan toimivallan puuttua julkisyhteisöjen taloudellisessa toiminnassa käyttämiin kilpailua vääristäviin tai estäviin rakenteisiin ja menettelyihin.**

Hinnoittelutapoja, joissa kilpailu yksityisen ja julkisen palveluntarjoajan välillä voi vääristyä tai estyä

- **Julkisyhteisön määräysvallassa oleva toimija saattaa hinnoittelullaan vääristää kilpailua, jos:**
  - Taloudelliseen toimintaan ei kohdisteta kaikkia siihen kuuluvia kustannuksia (**hinnoittelun pohjana liian suppea kustannuspohja**)
  - Taloudellisessa toiminnassa käytetään tuotannontekijöitä (esim. tukipalvelut, ihmisten osaaminen, tilat, laitteet, jne.) veloituksetta tai niiden käyttö on hinnoiteltu liian alhaiseksi (**kustannusetu**)
  - Taloudelliseen toimintaan kanavoituu julkista tukea tai julkisia varoja (**ristisubventio**)
  - Pääoman tuottovaatimus asetettu liian alhaiseksi tai sitä ei ole lainkaan (**sijoituksia tai rahoitusta saadaan alihintaan**)
- **Hinnoittelun markkinaperusteisuutta voidaan arvioida ja yritysikin voi siitä käytännössä täysin varmistua vain, jos taloudellinen/kilpailullinen toiminta on kirjanpidollisesti eriytetty muusta toiminnasta**

Hinnoittelun markkinaperusteisuuden selvittäminen

- **Kirjanpidon eriyttäminen tarkastelun keskiössä**, sillä hinnoittelun markkinaperusteisuudesta varmistuminen **edellyttää käytännössä** sitä, että operatiivisessa toiminnassa kilpailullisesta toiminnasta syntyvät **tuotot ja sen aiheuttamat kustannukset voidaan luotettavasti erottaa** yhteisön **muuhun toimintaan liittyvistä vastaavista eristä**

Kilpailuneutraliteetin valvontaa tehostetaan (Kirjanpidon eriyttäminen kilpailulaki 30 d)

- Kilpailulain kilpailuneutraliteettisäännöksiin uusi säännös kirjanpidon eriyttämistä.
Säännös tulee voimaan 1.1.2020.
Valmistautuminen taloushallinnossa aloitettava viipymättä
- Säännöksen tavoitteena on kilpailuneutraliteettiin kohdistuvien **vahingollisten vaikutusten ennaltaehkäiseminen, lainsäädännön noudattamisen varmistaminen ja viranomaisvalvonnan edellytysten parantaminen.**
- Luo edellytykset **toiminnan kannattavuuden ja hinnoittelun kustannusperusteisuuden varmistamiseen** julkisen elinkeinotoiminnan sisäisessä päätöksenteossa
- Kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvaa taloudellista toimintaa harjoittavan kunnan, kuntayhtymän, valtion tai niiden määräysvaltaan kuuluvan yksikön tulee pitää taloudellisesta toiminnastaan erillistä kirjanpitoa

Kilpailuneutraliteetin valvontaa tehostetaan (Kirjanpidon eriyttäminen kilpailulaki 30 d)

- Säännöksessä on velvoitteet toimintaan liittyvien **tuottojen ja kustannusten kohdistamiseen, dokumentointiin ja seurantaan.**
- Selkeyttää näyttö-ja selvittämisvelvollisuutta
- Ei sovelleta, jos yksikön kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvan taloudellisen toiminnan liikevaihto on alle 40.000 € vuodessa
- KKV valvoo eriyttämisvelvollisuuden noudattamista
- Mikäli velvollisuus laiminlyödään, **KKV voi sakon uhalla velvoittaa** julkisyhteisön toimittamaan säännöksessä määritellyn **eriytetyn kirjanpidon, tuloslaskelman, tilinpäätöksen sekä kuvauksen kustannuslaskennan periaatteissa** määräämässään ajassa

Kilpailuneutraliteetin valvontaa tehostetaan (Kirjanpidon eriyttäminen kilpailulaki 30 d)

- Julkisyhteisöllä on velvollisuus pitää erillistä kirjanpitoa **eri toiminnoistaan**, kun toimija harjoittaa sekä **kilpailutilanteessa markkinoilla** tapahtuvaa toimintaa , että **muuta toimintaa**.
- Jos kunta harjoittaa **yhtiömuodossa** kilpailutilanteessa markkinoilla olevaa toimintaa ja samassa yhtiössä muuta toimintaa, on **yhtiön noudatettava kirjanpidon eriyttämisvaatimusta**
- Säännös **ehkäisee ns. ristisubvention tyypillisiä tilanteita**, joissa julkisyhteisö subventoisi muista toiminnoistaan saamalla tuloilla toimintaansa kilpailutilanteessa markkinoilla ja voisi tällä tavoin myydä palveluitaan markkinaehtoisia hintoja edullisemmin.
- **KKV:n tulee antaa** alan toimijoille tarvittaessa **neuvontaa ja ohjeistusta säännösten soveltamisesta** (TaVM41/2018 vp)

Kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuva taloudellinen toiminta

- Kirjanpidon eriyttämisvaatimus **ei koske** tilanteita, jossa
  - Toimija harjoittaa vain ei-taloudellista toimintaa (**julkisen vallan käyttö ja viranomaistoiminta**)
  - Toimija harjoittaa ei-taloudellisen toiminnan lisäksi vain sellaista taloudellista toimintaa, joka kuuluu **kuntalain 126 §:n 2 momentin soveltamisalaan**
  - Mikäli **yksikön** taloudellisen toiminnan **liikevaihto on alle 40.000 euroa vuodessa**

Kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuva taloudellinen toiminta

- Kirjanpidon eriyttämisvaatimus **koskee** tilanteita, jossa
  - Julkissektori tai sen määräysvaltaan kuuluva yksikkö harjoittaa kilpailutilanteessa markkinoilla olevaa taloudellista toimintaa ja muuta toimintaa
  - Kysymys on hankintalain 15§:n sallimasta ulosmyynnistä ulkopuolisille toimijoille (**sidosyksikkösäätely**)
  - Julkisyhteisö on esim. **yhtiöittänyt kilpailutilanteessa markkinoilla olevan toimintansa, mutta samassa yhtiössä harjoitetaan myös muuta toimintaa**
  - **Kunta** kuntaorganisaatiomuodossa toimii **kuntalain 127 §:n poikkeussäännöksen perusteella kilpailutilanteessa markkinoilla**

Johtopäätökset kilpailuneutraliteettisääntelyn toimivuudesta

- Kirjanpidon eriyttämisvelvollisuus poistaa havaittuja puutteita sääntelyssä sekä ennaltaehkäisee kilpailuneutraliteetin loukkauksia, varmistaa lainsäädännön noudattamista ja parantaa KKV:n valvonnan edellytyksiä.
- Kirjanpidon eriyttämisvelvollisuuden täyttämiseen liittyvä valmistelu on välittömästi käynnistettävä kuntien talousjohdon toimesta
- Julkisen sektorin on jatkuvasti kiinnitettävä huomiota kilpailuneutraliteettia koskeviin vaatimuksiin ja noudatettava niitä, jottei sääntelyn kiristämiseen ole tarvetta tulevaisuudessa
- Hallitusohjelman kirjaus; Selvitetään kuntalain säännöksiä kilpailuneutraliteetista kunnan toteuttamassa elinkeinopolitiikassa kohtuullisuuden takaamiseksi kuntien näkökulmasta

Eriyttämistä koskevia linkkejä

- Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän eriytetyn liiketoiminnan kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä
  - http://shop.kuntaliitto.fi/product_details.php?p=3426
- Lausunto 12/2015 vesihuoltolain muutosten vaikutuksista kunnallisten vesihuoltolaitosten kirjanpitoon ja tilinpäätökseen
  - <https://www.kuntaliitto.fi/sites/default/files/media/file/Lausunto-112-2015.pdf>
- Kirjanpidollisen taseyksikön perustaminen
  - <https://www.kuntaliitto.fi/asiantuntijapalvelut/talous/kirjanpito-ja-tilinpaatos/kirjanpito-ja-tilinpaatos/kirjanpidollisen-taseyksikon-perustaminen>

Kiitokset mielenkiinnostanne ja hyvää kesää

Pirkka-Petri Lebedeff

0500 482016

Pirkka-petri.lebedeff@kuntaliitto.fi

 Kuntaliitto
Kommunförbundet

kuntaliitto.fi

PL 200, 00101 Helsinki
Kuntatalo, Toinen linja 14
00530 Helsinki

Tulorekisteri kunnille

Taloustorstai
13.6.2019

12.6.2019

Agenda

1. Tulorekisterin tietojen hyödyntäminen - yleistä
2. Tiedon käyttäjän roolit ja profiilit ja valtuudet
3. Kunnat tulorekisterin tietojen käyttäjinä

Tulorekisterin tietojen hyödyntäminen - yleistä

Tulorekisterin tietojen käytöstä yleisesti - periaatteet

Tietoja luovutetaan vain voimassaolevien lakiin perustuvien tiedonsaantioikeuksien perusteella.

- Tietoja luovutetaan vain tulotietojärjestelmästä annetussa laissa mainituille tahoille.
- Tavallisesti substanssilait edellyttävät, että luovutettava tieto on välttämätön käsiteltävänä olevan asian ratkaisemisessa tai laissa säädetyn tehtävän toimeenpanossa.
- Tieto voidaan luovuttaa vain, jos luovuttamisen peruste on lain mukainen ja todettavissa annetusta selvityksestä.

Tulorekisterin tietojen luovuttamista hallitaan rooleilla ja profiileilla.

- Hakuehdot ja käsittelysäännöt ovat sidottuja tiedon käyttäjän tiedonsaantioikeuksiin.
- Luovutettavat tiedot määritellään profiileittain ja sähköistä asiointipalvelua käytettäessä määritellään tiedon käyttäjän roolit.
- Profiilien muodostamisessa on tärkeää, että tiedon käyttäjä saa eri profiileja käyttämällä tarvitsemansa tiedot, mutta ei käsiteltävänä olevaan asiaan nähden liikaa tietoja.

Tulorekisterin tietojen käyttöä valvotaan.

- Käytön valvontaan liittyen tuotetaan käyttölokitietoja.
- Lokitus tehdään aina, kun tulorekisterin käyttöliittymää käytetään.

Kunnat tulorekisterin tiedon käyttäjinä

- Tietolupa = tulorekisteriyksikön päätös välitettävistä ja luovutettavista tiedoista (tulorekisterilaki 4 §)
  - valituskelpoinen hallintopäätös
  - päätös sisältää
    - kunkin tiedonsaantiprofiilin sisältämät välitettävät ja luovutettavat tiedot sekä käyttötarkoitus
    - rajapintaprofiilien aineistot
    - sähköisen asiointipalvelun tiedon käyttäjän roolit (Tiedon käyttäjä päättää tiedon käyttäjän omien käyttövaltuusmenettelyjen mukaan, kenelle mikäkin tiedon käyttäjän rooli valtuutetaan. Pääkäyttäjä hoitaa valtuutuksen teknisen toteutuksen.)

Tulorekisterin tietojen käytöstä yleisesti

- Tulorekisteriyksikkö päättää, mitkä tulorekisterin tiedot tiedon käyttäjille välitetään ja luovutetaan tulotietojärjestelmästä annetussa laissa tarkoitettuihin käyttötarkoituksiin.
- Tulorekisteriyksikkö määrittelee yhdessä kunkin tiedon käyttäjän tai tiedon käyttäjien yhteisen toimialan edustajien kanssa tiedon käyttäjälle välitettävät ja luovutettavat tiedot.
- Lisäksi Tulorekisteriyksikkö määrittelee yhdessä kunkin tiedon käyttäjän tai tiedon käyttäjien yhteisen toimialan edustajien kanssa tiedonsaantiprofiilit, jotka määrittävät niihin sisältyvien tietojen tarkemman käyttötarkoituksen.
- Tulorekisterin rajapintapalvelu ja sähköinen asiointipalvelu mahdollistavat tietoluvan mukaisten tietojen välittämisen ja luovuttamisen tulorekisteristä tiedon käyttäjille.
- Tulorekisterin tietojen käytön edellytys on voimassa oleva tietolupa, tietolupa tulle olla ennen tuotantokäytön aloitusta 1.1.2020.

Tulorekisterin tietojen käytöstä yleisesti -kanavat

1. Tietojen luovutus sähköisessä asiointipalvelussa:

- Asiointipalvelussa tulorekisterin palveluiden käyttäjä voi hakea tulorekisteristä tietoja oman käyttäjäroolinsa ja tiedonsaantioikeuksiensa puitteissa.
  - tiedon käyttäjän rooli muodostuu pareista perusrooli + tiedonsaantiprofiili
  - tiedon käyttäjän rooli määrittelee/rajaa, mitä kukin käyttäjä (henkilö) voi nähdä omaa tehtäväänsä varten
  - tiedon käyttäjä (pääkäyttäjä) myöntää käsittelijöille käyttöoikeudet tiedon käyttäjän rooleihin, samalla henkilöillä voi olla useita rooleja
    - tiedon käyttäjä vastaa siitä, että kullakin henkilöllä on vain sellainen käyttäjärooli, jota hän työtehtävissään tarvitsee.
    - virkailijalla voi olla työtehtävien edellyttämällä tavalla käyttöoikeus useampaan käyttöliittymärooliin

Tulorekisterin tietojen luovuttamisesta yleisesti -kanavat

2. Tietojen luovutus teknisessä rajapinnassa

- Teknisen rajapinnan kautta tietoja jaetaan SFTP-rajapinnan kautta sekä reaaliaikaisilla Web Service -palveluilla.
  - SFTP-rajapinnan kautta voidaan hakea aineistotilaustoiminnon kautta ennalta tilattuja aineistoja.
  - Reaaliaikaisilla Web Service -palvelukutsuilla voidaan hakea rajattuja tietomääriä, esimerkiksi yhden tulonsaajan palkkatietoilmoituksia rajatulta maksupäiväväliltä.
    - Profiilityön yhteydessä on määritelty tiedon käyttäjän palvelut: palvelu-, profiili- ja kanavayhdistelmät

Tiedon käyttäjän roolit ja profiilit ja valtuudet

Kunnat tulorekisterin tietojen käyttäjänä

Edellytykset tulorekisterin tietojen käytölle:

- Tiedot voidaan luovuttaa kaikille tulorekisterilain 13 § :ssä mainituille tiedon käyttäjille siinä mainittuihin käyttötarkoituksiin.
  - 18) kunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetussa laissa (734/1992) tarkoitetun tai varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista annetussa laissa (1503/2016) tarkoitetun asiakasmaksun määräämistä varten sekä sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (812/2000) säädetyn tiedonsaantioikeuden toteuttamiseksi;
  - 19) kuntayhtymälle sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetussa laissa tarkoitetun tai varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista annetussa laissa tarkoitetun asiakasmaksun määräämistä varten sekä sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa säädetyn tiedonsaantioikeuden toteuttamiseksi;
- Tiedot kuitenkin luovutetaan vain, jos tiedon käyttäjällä on sitä koskevan lainsäädännön nojalla oikeus saada tiedot joko suorituksen maksajalta itseltään tai toiselta tiedon käyttäjältä.

Kunnat tulorekisterin tietojen käyttäjänä

Tulorekisterin tietoja käytetään maksukyvyn mukaan määräytyvien maksujen määrittämisestä.

- Tällaisia ovat muun muassa jatkuvasti ja säännöllisesti annetusta kotisairaanhoidosta, kotipalvelusta ja pitkäaikaisesta laitoshoidosta perittävät maksut.
  - Tiedonsaantioikeutta asiakkaan tuloista tarvitaan, kun asiakkaan tai hänen laillisen edustajansa ilmoittamat tulo- ja varallisuustiedot ovat puutteelliset tai kun sosiaali- tai terveydenhuollon viranomainen haluaa tarkistaa näiden tietojen oikeellisuuden.
- Varhaiskasvatusmaksun määrittäminen perustuu perheen koon mukaan määräytyvän maksuprosentin osoittaman euromäärän mukaisesti vähimmäistulorajan ylittävistä kuukausitulosta.
  - Tulorekisterin tietoja käytetään maksujen määrittämiseen ja tarkistamiseen sekä maksua määräävälle viranomaiselle annettujen tietojen tarkistamiseen.
- Sekä rajapinta- että käyttöliittymäprofiileilla ilmoitukset jaetaan kunnille aina tulonsaajan tunnistamiseen perustuvan haun perusteella.

Lisäksi tietoja luovutetaan

- Sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (812/2000) säädetyn tiedonsaantioikeuden toteuttamiseksi (Esim:täydentävä toimeentulotuki)

Kunnat tulorekisterin tietojen käyttäjänä

- **Tulorekisterilaki 24 §**

- Jos kunta ensi vuoden alun jälkeen pyytää palkansaajan tulotietoja suoraan työnantajalta/palkanmaksajalta voi työnantaja/palkanmaksaja jatkossa kieltäytyä antamasta tietoja uudelleen kunnalle siltä osin kuin se on jo antanut kyseiset tiedot tulorekisteriin ja ne siten ovat kunnan saatavissa suoraan tulorekisteristä tulorekisterilaissa mainittuihin käyttötarkoituksiin.
- Säädös ei sinällään vaikuta siihen, mitä selvityksiä tulonsaajalta itseltään voidaan jatkossa pyytää. Tältäkkään osin ei ole tarkoituksenmukaista edellyttää tulonsaajaa itseään toimittamaan selvityksiä/tositteita sellaisista tuloeristä, joita koskevat tiedot jatkossa ovat saatavissa tulorekisteristä.

Testaus

- Kuntien on ollut mahdollista aloittaa sidosryhmätestaus 1.2.2019 alkaen
  - testauksen aloituksesta viestiä YHT_Tulorekisteri_testaus@vero.fi
  - Profiilien tietokohtainen sisältö ilmenee erillisestä taulukosta, joka toimitetaan kullekin testaavalle taholle testausprosessin yhteydessä.
  - Tietokohtaisen sisällön muuttaminen on mahdollista testauksen edetessä perustellusta syystä.
  - Profiilien lisääminen ja poistaminen on mahdollista perustellusta syystä.

Kunnat voivat alkaa käyttää tulorekisterin palkkatietoja 1.1.2020 alkaen.

- Pyydetty yhteyshenkilöitä kunnista
  - tulorekisterihanke tarvitsee jokaisesta kunnasta yhteyshenkilön, jonka kanssa tulorekisterin käyttöönottoon liittyvistä asioista voidaan kyseisen kunnan osalta viestiä ja joka hoitaa asioita tarpeen mukaan eteenpäin oman kuntansa organisaatiossa.

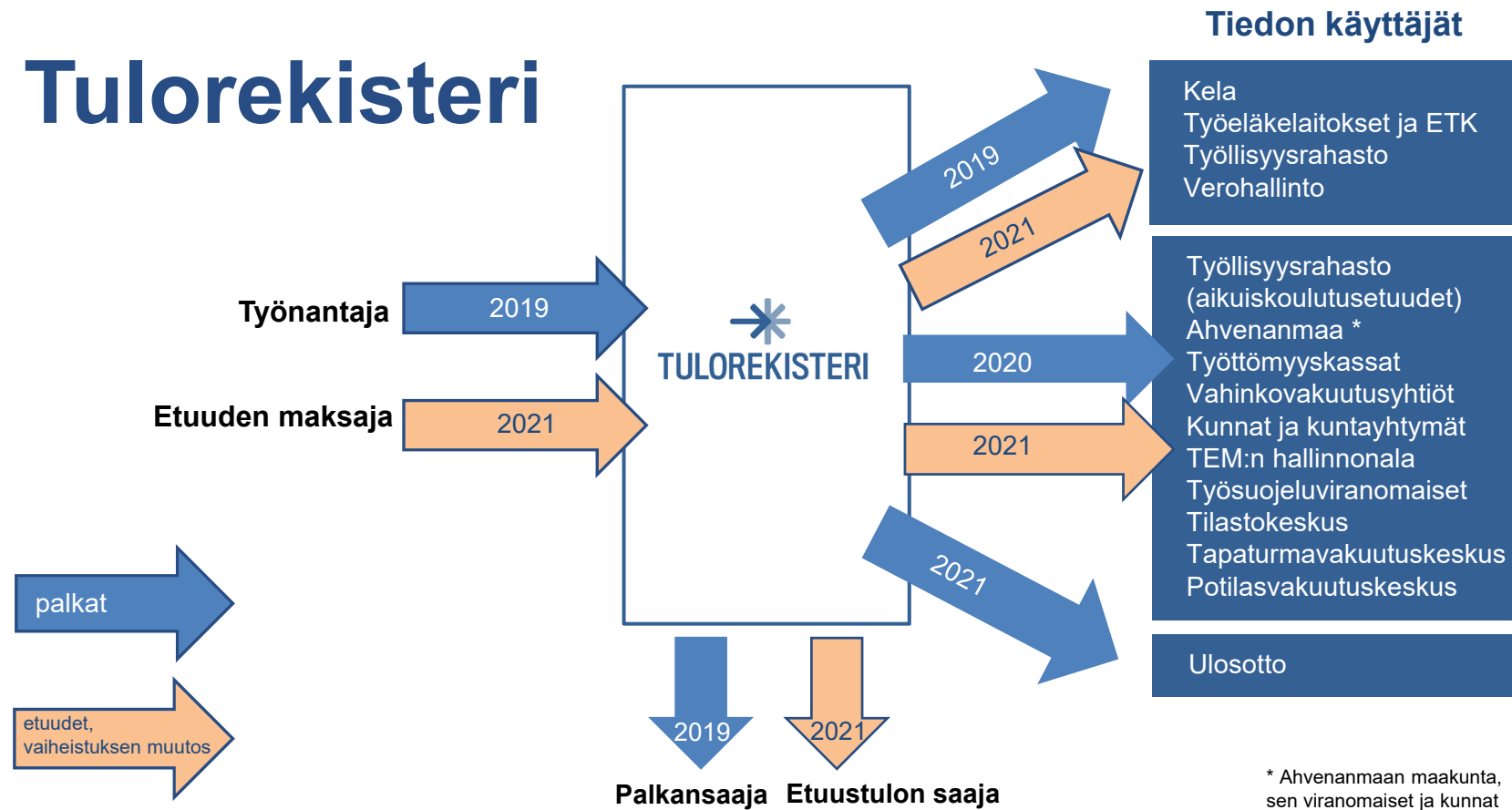
Käyttöönottovastaava

- Vastaa oman organisaation käyttöönoton tehtäväsuunnittelusta, aikataulusta, resursseista ja työnohjauksesta kokonaisuutena
- Vastaa käyttöönotkokokonaisuudesta, joka sisältää esim:
  - teknisen järjestelmän ja toiminnallisuuksien käyttöönoton
  - erilaisten tukiprosessien käyttöönoton
  - käyttöönoton vaatimukset ja menetelmät
  - käyttöönoton johtamisen

Kunnat tulorekisterin tietojen käyttäjänä

- Testaus
  - testauksen aloituksesta viestiä YHT_Tulorekisteri_testaus@vero.fi
- Yhteyshenkilöt
  - Yhteystietoja voi edelleen ilmoittaa lähettämällä tiedon YHT.Tulorekisteri_toiminnallinen@vero.fi
- Tulorekisterin tietojen käytön edellytys on voimassa oleva tietolupa, tämä on oltava kunnossa ennen tuotantokäytön aloitusta 1.1.2020.
- Verkkoseminaari 18.6.2019 - tarkempaa tietoa kunnat tiedon käyttäjinä

Tulorekisteri

12.6.2019

TULOREKISTERI

Tulorekisteristä

- Vuodesta 2019 lähtien tulorekisteriin ilmoitetaan tiedot palkoista ja ansiotuloista
- Vuodesta 2021 alkaen ilmoitetaan myös eläke- ja etuustiedot
- Tulorekisterin tietoja käyttävät 1.1.2019 lähtien Verohallinto, Kansaneläkelaitos (Kela), Työllisyysrahasto, sekä työeläkelaitokset ja Eläketurvakeskus (ETK).
- Vuonna 2020 tiedon käyttäjien määrä kasvaa ja mukaan tulevat työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) hallinnonala, Tilastokeskus, Työllisyysrahasto (aikuiskoulutusetuudet), vahinkovakuutusyhtiöt, työttömyyskassat, kunnat ja kuntayhtymät, Tapaturmavakuutuskeskus, Potilasvakuutuskeskus, työsuojeluviranomainen, sekä Ahvenanmaan maakunta ja sen viranomaiset ja kunnat.

Lisätietoa:
tulorekisteri.fi

12.6.2019

Ajankohtaiset lyhyesti

Taloustorstai

13.6.2019

Sanna Lehtonen
[@lehtonenKL](#)

Kertaa Kuntaliiton pääekonomistin palstalta ajankohtaisimmat kuntatalousasiat Taloustorstaiden välissä!

Pääekonomistin palsta

28.5.2019

Tervetuloa Kuntaliiton pääekonomistin Minna Punakallion palstalle! Tällä sivustolla käsittelem ajankohtaisia talouteen liittyviä asioita. Mukana on myös keskeisiä luentomateriaaleja ja diaesityksiä.

**Yksityisten ja julkisten
eläkkeiden
yhdistämistyö jatkuu.**

**Talousennusteita
päivitetään pitkin
kesää.**

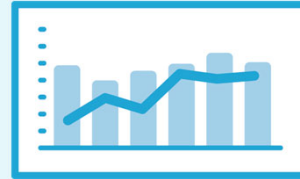

**Kuntajaosto
hyväksynyt 11.6.
liitetieto-ohjeen.**

Liity Kuntaliiton **Talouslistalle** ja saa ajankohtaisimmat kuntatalouspostit suoraan omaan sähköpostiisi!

Tarjolla maksuttomat Talous-I- ja Ky-talous-I-sähköpostilistat
Kuntatalouden sähköpostilistat

30.9.2018

**Kuntataloustilasto
julkaistu 31.5. Seuraava
julkaisu 9/2019.**

**Taloustorstai EXTRA:
Kuntien taloushallinnon
automatisointi 28.5.2019**

**Julkisen talouden
suunnitelma ja
kuntatalousohjelma
julkaistaan MA 7.10.2019.**

**Kuntaliitto
varovaisen
toiveikas
pääministeri
Antti Rinteen
hallituksen
ohjelmaan.**

**Kunnille lailla
säädettyjen uusien
ja laajenevien
tehtävien riittävä
rahoitus huolettaa.**

Kuntien menot
vaikuttavat kasvavan
hallitusohjelman myötä
650-700 milj. euroa.

Vajausta hallitus-
ohjelman kustannus-
arvioihin on noin
250 milj. euroa.

Kuntatalouden tasapainottamisurakka

Määräaikaisten leikkausten päätyminen

1. Lain mukainen +989 milj. euroa

Synä kilpailukyky sopimuksen päätyminen, määräaikaisten indeksijäädytysten päätyminen, valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus ja verotulomenetysten kompensatiot.

+1
mrd. €

2. Tasapainottamismiljardi

Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta pysyy painelaskelman mukaan 1,2–1,7 mrd. euroa negatiivisena koko kehyskauden 2020–2023.

Tarvitaan tasapainottamistoimia sekä valtiolta että kunnilta, niin menojen hillinnän kuin tulopohjan vahvistamisen osalta.

+1
mrd. €

Tasapainotus
kuntatalouden
kriisiytymisen
pysäyttämiseksi

3. Kuntien tehtäviä ja velvoitteita lisätään ja laajennetaan

- Seitsemässä päivässä lääkäriin
- Tuhat uutta lääkäreä
- Vanhusten hoivan hoitajamitoitukseksi 0,7
- Maksuton ehkäisy alle 25-vuotiaille
- Lastensuojelun vähimmäishenkilöstömitoitus
- Pienennetään yli 3-vuotiaiden ryhmäkokoja (1/7)
- Täysipäiväinen kokoaikainen subjektiivinen varhaiskasvatusoikeus
- Aamu- ja iltapäivätoiminnasta maksutonta pienituloisille
- Oppivelvollisuuden pidennys 18 ikävuoteen + maksuttomuus
- Vahvistetaan ohjausta ja opiskeluhoitoa palveluita

Hyvää ja
kaunista
hallitus-
ohjelmasta

+XXX
milj. €

Keskeisiä Antti Rinteen hallitusohjelman kuntapäätöksiä

Uudistuksen kustannusvaikutus, milj. euroa	Antti Rinteen hallitusohjelma (3.6.2019)	Kuntaliiton alustava arvio	Erotus	Lisähuomioita
Sosiaali- ja terveystalvet, yhteensä 270 milj. euroa				
Sitova hoivamitoitus 0,7:ään ympärivuorokautisen hoivan yksikössä	70	200	-130	Haarukka 200-250 milj. euroa.
Peruspalveluiden saatavuus (hoitotakuun kiristäminen)	50	100	-50	Henkilöstön saatavuus saattaa aiheuttaa lisäkustannuksia
Kotihoidon ja omaishoidon resurssointi	45			Hallitusohjelmassa ei avata tätä linjausta.
Asiakasmaksulain uudistaminen	45			
Osaaminen ja sivistys, yhteensä 201,5 milj. euroa				
Oppivelvollisuuden pidennys 18-ikävuoteen ja maksuton toinen aste	107	183	-76	Kustannukset riippuvat toteutusmallista
Lukiokoulutuksen yksikköhinnan vahvistaminen	18			
Oppilas- ja opiskelijahuollon vahvistaminen, sitova mitoitus toisen asteen opiskelijahuollon palveluihin	29			Kustannukset riippuvat toteutustavasta
Subjektiiivinen varhaiskasvatusoikeus	17	Suuruusluokka oikea		
Ryhmäkokojen pienentäminen varhaiskasvatuksessa	16	Suuruusluokka oikea		
Harrastusmahdollisuus koululaisille	14,5			Tilastoja harrastustoiminnan rahoituksesta ei ole
Vahvistetaan suomi/ruotsi toisena kielenä (S2) –opetusta varhaiskasvatuksessa velvoittavaksi				Lapsimäärä vähäinen
YHTEENSÄ	470		-256	

Asiantuntijapalvelut

Kuntatalouden terveystarkastus

Kunnan tukena talouden arvioinnissa

alkaen

4000 €

■ Kuntatalouden terveystarkastuksen avulla kunnan taloutta ja elinvoimaisuutta arvioidaan useiden muuttujien näkökulmasta. Muuttujilla havainnollistetaan paitsi kunnan omaa kehitystä myös sen sijoittumista verrattuna muihin kuntiin.

Analyysi perustuu tuoreimpiin tilastotietoihin sekä Kuntaliiton asiantuntijoiden havaintoihin ja näkemyksiin.

Lue lisää:

- www.kuntaliitto.fi/taloudenterveystarkastus

Minnamaria Korhonen
Erityisasiantuntija

+358 9 771 2162
minnamaria.korhonen@kuntaliitto.fi

PALVELUN SISÄLTÖ

1. Talouden nykytilanteen arviointi
2. Luottamushenkilö- ja virkamiesjohdon haastattelut
3. Talouden ja taustatekijöiden analyysi
4. Tarkastustulosten esittely

OPTIO

Kunnan talouden kestävyys tulevaisuudessa

” Erityisen hyödyllistä oli kun Kuntaliiton asiantuntija kävi tiedot läpi valtuutettujemme kanssa.

 Kuntaliitto
Kommunförbundet

Kutsu Kuntaliiton asiantuntija kylään

- ja järjestetään kuntatalouspäivä koko porukalle!

- Kerää kokoon 5-10 lähiseudun kuntaa
- Kutsu paikalle sekä viranhaltijat että päätöksentekijät
- Kustannustehokas tapa syventyä yksityiskohtaisemmin juuri oman alueen talousasioihin asiantuntijan tuella

Esimerkki
ohjelmasta

Oulun seudun kunnat 4.6.2019 Kempeleessä

12:00 Julkisen talouden ja kuntatalouden tilannekuva

- Hallitusohjelman kuntatalouslinjaukset
- Oulun seudun kuntien taloustilanteet tilinpäätösten ja tunnuslukujen valossa
- Mitä vuoden 2020 taloussuunnittelussa on erityisesti huomioitava?

14:00 Keskeiset muutokset verotuloissa ja valtionosuuksissa

- Verotulojen ennustaminen
- Valtionosuudet 2020
- Kuntatalouteen vaikuttavien uudistusten tilannekatsaus

15:30 Tilaisuus päättyy

FCG kouluttaa!

Tapahtumat

- [Hallinto-, henkilöstö- ja talousjohdon konferenssi](#) 29.-30.8.2019 Helsinki
- [Sopiminen perusopetuksessa](#) 3.9.2019 Tampere + LIVESTREAM
- [Kotikuntalaskutus sosiaali- ja terveydenhuollossa](#) 1.10.2019 Helsinki
- [Sivistystoimen neuvottelupäivät](#) 1.-2.10.2019 Helsinki
- [Laskentafoorumi 2019](#) 10.-11.10.2019 Helsinki
- [Verotulo Hotline](#) 6.11.2019 Helsinki + LIVESTREAM
- [Sijoitettujen perusopetuksen laskutus](#) 19.11.2019 Tampere ja 3.12.2019 Helsinki
- [Kunnan verotulot ja valtionosuudet](#) 26.-27.11.2019 Helsinki + LIVESTREAM?

Koulutusohjelmat

- [Kunnan ja kuntayhtymän laskentatoimen koulutusohjelma](#) alkaa 5.-6.9.2019
- [Kunnan ja kuntayhtymän taloushallinnon perusteet -koulutusohjelma](#) alkaa 17.-18.9.2019

Kuntamarkkinat

OSALLISTU • VAIKUTA • VERKOSTOIDU

11. - 12.9.2019 Kuntatalo, Helsinki

MAKSUTON

ETUUSVUOKSALLE ▼ NÄYTTEILLEASETTAJALLE ▼ OHJELMA BLOGIT YHTEYSTIEDOT ▼ PÄ SVENSKA IN ENGLISH

Kuntamarkkinat 2019

11.–12.9.2019

Kuntamarkkinat, Kuntatalo

11.9.2019 kello 09.00-17.00

12.9.2019 kello 09.00-15.00

#Kuntamarkkinat

#Kommunmarknaden

Kuntaliiton Taloustorstai

- ajankohtaistietoa kuntien taloudesta

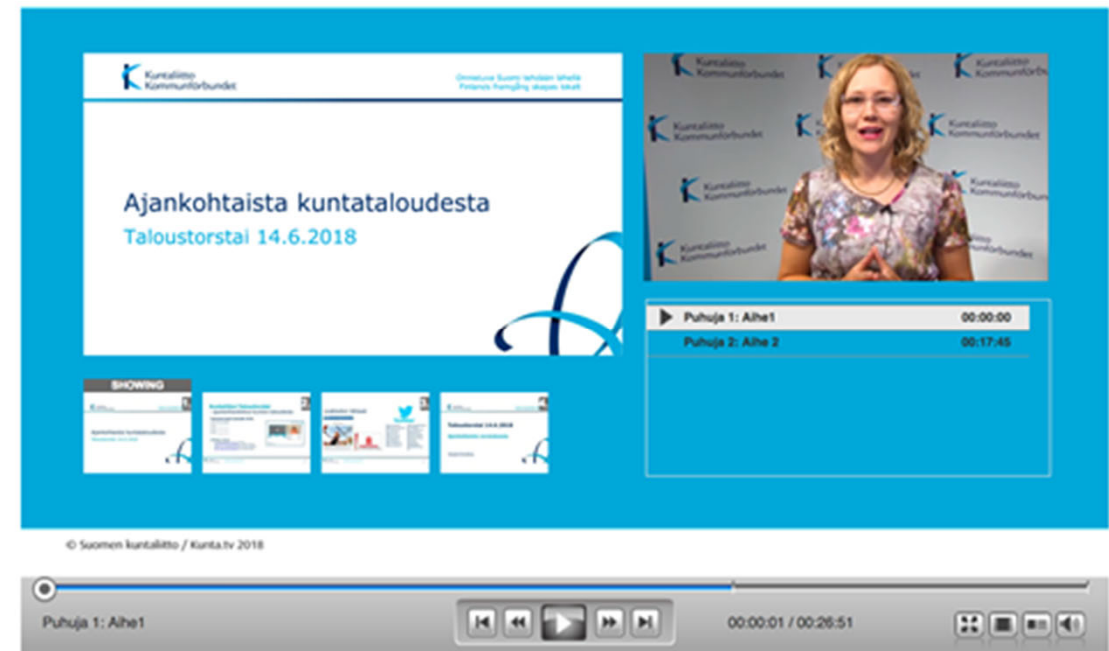
Taloustorstai

Taloustorstait

- TO 13.6.2019
- TO 22.8.2019
- TO 10.10.2019

Lisätiedot ja aiheitoiveet:

- kehittämispäällikkö Sanna Lehtonen,
sanna.lehtonen@kuntaliitto.fi , p. 050 575 9090
- hallinto- ja viestintäkoordinaattori
Tuija Valkeinen,
tuija.valkeinen@kuntaliitto.fi, p. 050 548 1440

Kiitokset mielenkiinnosta!

Sanna Lehtonen

050-5759090

Sanna.Lehtonen@kuntaliitto.fi

@lehtonenKL

 Kuntaliitto
Kommunförbundet

kuntaliitto.fi

PL 200, 00101 Helsinki
Kuntatalo, Toinen linja 14
00530 Helsinki

